

• Şəhər inqar (Şəhər, Qara Yanvar), Azərbaycanın tarixində ən ağrılı və acıkarıcı hadisələrindən biridir. 1990-cı ilin 20 yanvar gecəsi Bakıda erməni işğalçıları tərəfindən törədilən qanlı qırğın 130 nəfər Azərbaycanlıların həlakı ilə nəticələnmişdir.

1990-cı ilin 20 yanvar gecəsi Bakıda erməni işğalçıları tərəfindən törədilən qanlı qırğın 130 nəfər Azərbaycanlıların həlakı ilə nəticələnmişdir.

Dünya mətbuatı 20 yanvar faciəsindən yazır

20 Yanvar faciəsi Azərbaycan xalqının tarixində həm faciəli, həm də qəhrəmanlıq, rəşadət səhifəsidir

№ 012 (6453) 22 yanvar
2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 32 il ötür. Sovet imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı qırğının 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzün Günündə Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər

20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzün Günündə Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Ermənistanda qeyri-stabillik getdikcə dərinləşir!

5 Azərbaycan, müharibədə sadəcə Ermənistan dövlətini, onun hərbi və siyasi rəhbərliyini məğlub etmədi, eyni zamanda Azərbaycan regionunda mövcud olan erməni faşizmini və erməni diasporasının böyük maliyyə vəsaiti hesabına dünyada təbliğ edilən, bazisi əsassız olan erməniçilik ideologiyasını yerlə-bir etdi:

Onlayn təhsil şagirdlərə nə qazandırdı?

COVID-19-un demək olar ki, bütün təhsil alanlara mənfi təsirləri var. Ancaq bu mənfi təsir imkansız ailələrin uşaqlarında daha çox oldu. Hesabata görə, məktəblər bağlanmazdan əvvəl digər tələbələrle müqayisədə müvəffəqiyyət səviyyəsi aşağı olan tələbələr, COVID-19 prosesi zamanı həmyaşıdlarına nisbətən 2,5 dəfə daha çox mənfi təsire məruz qalıblar.

Dezinformasiyalara qarşı mübarizə NECƏ APARILMALIDIR?

"Sosial şəbəkələrdə dezinformasiyaların yayılması adi hala çevrilib. Hətta nəinki bizdə bütün ölkələrdə də sosial şəbəkələrdə bu kimi problemlər mövcuddur".

Qlobal iqtisadiyyata inteqrasiya edən ölkəmizdə yerli istehsal az olan və eləcə də idxalı üstünlük təşkil edən məhsullar üzrə müşahidə olunan qiymət artımları anlaşılmalıdır. Bütün dünya ölkələrində olan fasiləsiz qiymət artımının fonunda, əslində, ölkəmizdə daha münasib qiymətlərin olması...

Ərzaq təhlükəsizliyi və qarşıda duran vəzifələr

Həkimdən XƏBƏRDARLIQ: Bu halda uşaqlarda qızdırmanı salmaq olmaz!

"Uşaqlarda bədən istiliyi 38 °-dən yüksək deyilsə, hərarəti endirmək tövsiyə edilmir". Bunu Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti Hüseyin Qabulov deyib. O qeyd edib ki, bununla belə, istisna hallar var. Məsələn, əgər uşağınız daha əvvəl qızdırma ilə bağlı...

"Liverpool" İngiltərə kubokunda yeni rekorda imza atıb. Qol.az "Opta"ya istinadən xəbər verir ki, komanda buna ötən gecə turnirin yarımfinalında "Arsenal"la matçda nail olub. "Mersisaydlılar" rəqibini 2:0 hesabı ilə məğlub edib.

"Liverpool" dan daha bir rekord!

Erməni təxribatları nə ilə nəticələnenəcək?

Bildiyiniz kimi ermənilər tarixən təxribatlarla məşğul olub. Bunların bir zaman dövləti olmayıb. Hər şey kilsənin əlində cəmləşdiyinə görə bilirsiniz ki, din siyasəti çevrildə daha çox dindən uzaqlaşır və siyasətə yaxınlaşır. Ona görə də Ermənistan keşişləri öz maraqlarına uyğun olan erməniləri ...

20 Yanvar faciəsi Azərbaycan xalqının tarixində həm faciəli, həm də qəhrəmanlıq, rəşadət səhifəsidir

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 32 il ötür. Sovet imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı qırğının 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzün Günü - Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

Belə ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Prezident İlham Əliyev "Əbədi məşəl" abidəsi önünə əklil qoyub, daha sonar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının tarixinin həm faciəli, kədərli səhifəsi, həm də qəhrəmanlıq, rəşadət səhifəsidir. Ulu öndər Heydər Əliyev vaxtilə 20 Yanvar hadisələrini belə səciyyələndirirdi. Ümummilli Lider böyük uzaqgörənliklə deyirdi ki, biz o günlərdən nə qədər çox uzaqlaşsaq, həmin günlərin Azərbaycan xalqının tarixində necə mühüm yer tutduğunu bir o qədər dərinlən dərk edəcəyik. Ancaq bir şey həqiqətdir ki, 1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının həyatında dönüş mərhələsi, dönüş nöqtəsi olub.

Həmin faciəli günlərdən artıq 32 il keçir. Ulu Öndərimizin dediyi kimi, 20 Yanvarın tariximizdə tutduğu yeri bu gün daha aydın görürük. 1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda

ilk şəhidlərini verdi. Azadlığa gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları milsiz fədakarlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazdılar. Xalqın birliyi və milli ləyaqət hissi top-tüfəngə qalib gəldi və bu, 20 Yanvarı səciyyələndirən ən mühüm məqamlardan biridir.

Qanlı 20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qiymət verilməsi məsələsi ümummilli lider Heydər Əliyevin sayəsində həllini tapdı. Faciənin ertəsi günü - yanvarın 21-də Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək xalqla birgə olduğunu bildirdi, 20 Yanvar faciəsinə siyasi qiymət verdi, onun hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd olduğunu, mərkəzin və özəmənkı respublika rəhbərlərinin xəyanəti üzündən yol verilmiş kobud siyasi səhv olduğunu bəyan etdi. O, baş vermiş faciə ilə əlaqədar xalqımıza başsağlığı verdi və mətbuat konfransı keçirib başda Qorbaçov olmaqla Bakıdakı terror aktına rəvac verən hakimiyyət nümayəndələrini və hərbciləri cinayətkar, onların dinc əhaliyə tutduqları divanı isə bütöv bir xalqa qarşı edilən tarixi cinayət adlandırdı. Bu tarixi çıxışın mətni Kremlin kəskin informasiya blokadası siyasətinə baxmayaraq, bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda yayıldı və geniş siyasi əks-səda doğurdu. Azərbaycan xalqının qəlbində ümid çırağı yandı. 1990-cı ilin iyulunda Moskvadan Vətənə qayıdan Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin il noyabrın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verən sənəd qəbul edildi. Naxçıvan Ali Məclisində qəbul olunmuş və 20 Yanvar faciəsinə ilk siyasi-hüquqi qiymət verən, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının ümumi rəyini özündə təcəssüm etdirən bu qərar ulu öndər Heydər Əliyev qətiyyətinin təzahürü kimi tarixə düşdü. Sənəddə respublika səviyyəsində 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi ölkə rəhbərliyindən

tələb edilirdi. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra da 1993-cü ilə qədər iqtidarda olanların heç biri faciə ilə bağlı əsl həqiqəti aşkar etməyə özündə cəsarət tapmadı.

Yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışından sonra 20 Yanvar hadisələrinin hüquqi müstəvidə əsl mahiyyəti açıqlandı. 1994-cü il yanvarın 12-də keçirdiyi müşavirədə ulu öndər Heydər Əliyev bu barədə deyirdi: "Xalqa təcavüz olunmuş, günahkarlar isə hələ müəyyənəşdirilməmişdir. Görünür ki, ötən yaxın illərdəki Sovetlər Birliyi, respublika rəhbərliyi, məsul şəxslər öz mənafeləri naminə bu böyük faciənin əsl mahiyyətini xalqa bəyan etməmişlər".

Ulu öndər Heydər Əliyevin "20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi haqqında" 1994-cü il 5 yanvar tarixli Fərmanında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə Qanlı Yanvar hadisələri ilə bağlı xüsusi sessiyanın keçirilməsi məsələsinə baxmaq tövsiyə edildi. Milli Məclisin 1994-cü il martın 29-da qəbul etdiyi Qərarda 20 Yanvar faciəsinin günahkarları konkret qeyd olundu və bu qanlı aksiya Azərbaycanda milli azadlıq hərəkatını boğmaq, xalqın inamını, iradəsini qırmaq üçün totalitar kommunist rejimi tərəfindən törədilmiş hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi. Şəhidlərin xatirəsi əbədləşdirildi, Şəhidlər xiyabanında "Əbədi məşəl" abidə-kompleksi ucaldıldı, 20 Yanvar Ümumxalq Hüzün Günü elan edildi, şəhid ailələrinin, 20 Yanvar hadisələrində əlil olan şəxslərin sosial müdafiəsi gücləndirildi.

Prezident İlham Əliyev Fransa Prezidenti Kabinetinin müşavirini və Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 20-də Fransa Prezidenti Kabinetinin kontinental Avropa və Türkiyə üzrə müşaviri xanım İzabel Dümonu və Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Kloori qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Fransanın Avropa İttifaqının sədrliyi funksiyasını qəbul etməsi münasibətilə təbriklərini çatdırdı və Fransanın Avropa İttifaqına sədrliyinin uğurla həyata keçiriləcəyinə və səmərəli olacağına ümidvar olduğunu bildirdi. Dövlətimizin başçısı ötən il dekabrın

15-də Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel və Fransa Prezidenti Emmanuel Makronla keçirdiyi görüşləri məmnunluqla xatırladı. Prezident İlham Əliyev Fransa və Avropa İttifaqı nümayəndələrinin iştirakı ilə bu formatda baş tutan görüşü yüksək qiymətləndirərək bunun Brüsseldə müzakirə olunan sülh gündəliyinin inkişaf etdirilməsi üçün müsbət imkanlar yaratdığını vurğuladı.

Fransa Prezidenti Kabinetinin kontinental Avropa və Türkiyə üzrə müşaviri xanım İzabel Dümon Azərbaycan xalqı üçün 20 Yanvar Hüzün Günündə nümayəndə heyətini qəbul etdiyinə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü bildirdi. O, Avropa İttifaqının sədri qismində Fransadan və Avropa İttifaqından olan nümayəndələrlə birlikdə bu səfəri həyata keçirdiklərini qeyd etdi. İzabel Dümon bu səfərin dekabrın 15-də Brüsseldə keçirilən müsbət görüşlərin davamı olaraq müzakirələrin aparılması məqsədi daşıdığını vurğuladı.

Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Kloori Brüsseldə Avropa İttifaqı Şərq Tərəfdaşlığının VI Sammiti çərçivəsində keçirilən görüşlərin əhəmiyyətini vurğuladı, regiona səfərin vacib məsələlərin müzakirəsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını bildirdi. Görüşdə regionda davamlı sülhün və sabitliyin təmin olunması, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Moldova mətbuatında ruman və rus dillərində səfir Qüdsi Osmanovun 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümünə həsr edilmiş müsahibəsi, habelə faciəyə dair məqalə və yazılar dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Moldovanın "noi.md", "publika.md", "primelestri.md" və digər xəbər portallarında dərc edilən məqalələrdə 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələrinin müstəqil Azərbaycanın yaradılması yolunda dönüş nöqtəsi olduğu vurğulanır.

Məqalədə 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ rəhbərliyinin əmri ilə 26 min nəfərlik sovet ordusunun Azərbaycanın Bakı, Sumqayıt və digər şəhərlərinə yeridildiyi, bu hərbi müdaxilə nəticəsində 147 mülki şəxsin qətlə yetirildiyi və 744 nəfərin ağır xəsarət aldığı diqqətə çatdırılır. Qeyd olunub ki, faciədən dərhal sonra ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində mətbuat konfransı keçirərək, bu vəhşiliyi kəskin şəkildə pisləyib, xalqımıza qarşı törədilmiş qırğına siyasi qiymət verilməsini və günahkarların cəza-

**Dünya mətbuatı
20 yanvar
faciəsindən yazır**

nub ki, faciədən dərhal sonra ümummillî lider Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində mətbuat konfransı keçirərək, bu vəhşiliyi kəskin şəkildə pisləyib, xalqımıza qarşı törədilmiş qırğına siyasi qiymət verilməsini və günahkarların cəzalandırılmasını tələb edib.

• შავი იანვარი (აზერ. **Qara Yanvar**), აგრეთვე ცნობილი როგორც შავი შაბათი ან იანვრის ხოცე — ბაქოში მშვიდობიან აზერბაიჯანულ მომიტინგეთა დარბევა სამჭოთა არმიის მიერ, **1990 წლის 20 იანვარს**, რის შედეგადაც **130** ადამიანი დაიღუპა. აზერბაიჯანში შავ იანვარს აზერბაიჯანის რესპუბლიკის დამადგენის თარიღად მიიჩნევენ.

საქმთაო კავშირის ხელმძღვანელობის მიერ გამოთრეცილებული 1989 წლის 9 აპრილის ტრაგედია და 1990 წლის 20 იანვარის მოვლენები არსებითად იჯიე იყო. ორივე შემთხვევაში მიზანს წარმოადგენდა ქართველი და აჭერბაიჯანელი ხალხის თავისუფალი ნების გატეხვა და იმპერიისადმი დამორჩილება. ორივე შემთხვევაში, შედეგი საპირისპირო აღმოჩნდა. აჭერბაიჯანელმა და ქართველმა ხალხმა მოვიც საუკუნის დასაწყისში დაარსებული

zidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Şəhidlər xiyabanını ziyarət etməsini əks etdirən fotolar da əlavə olunub.

Gürçüstanda geniş oxucu auditoriyasına malik "Adjara.PS" portalında 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə bağlı "Sabah Azərbaycanda 1990-cı il 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönü-

ხვალ აზერბაიჯანი 1990 წლის 20 იანვრის
ტრაგედიის 32-ე წლისთავს აღნიშნავს /
ვიდეო/

landırılmasını tələb edib.

Milli Məclisin 1994-cü ilin fevralında keçirilən xüsusi sessiyasında 1990-cı il yanvarın 20-də günahsız insanların qəddarcasına qətlə yetirilməsi hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirilib və müzakirələrin yekunu olaraq 1994-cü ilin martında "1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında" Qərar qəbul edilib.

Belarusun nüfuzlu "Belarus seqodnya" xəbər portalı 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü münasibətilə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı bəyanatına dair məqalə dərc edib. Belə ki, məqalədə 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ rəhbərliyinin əmri ilə 26 min nəfərlik sovet ordusunun Azərbaycanın Bakı, Sumqayıt və digər şəhərlərinə yeridildiyi, bu hərbi müdaxilə nəticəsində 147 mülki şəxsin qətlə yetirildiyi və 744 nəfərin ağır xəsarət aldığı diqqətə çatdırılıb. Qeyd olu-

20 Yanvar faciəsindən 32 il keçir, lakin BMT-nin Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi. Mülki və siyasi hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt və digər beynəlxalq hüquqi sənədlərin kobud şəkildə pozulduğu, mahiyyətinə və miqyasına görə XX əsrdə törədilmiş ən dəhşətli cinayətlərdən biri olan bu hadisəyə beynəlxalq siyasi-hüquqi qiymət hələ də verilməyib. Bu cinayətə görə keçmiş sovet rəhbərliyi bilavasitə məsuliyyət daşıyır. Beynəlxalq hüquqa əsasən 20 Yanvar hadisəsi insanlıq əleyhinə cinayət kimi təsvif edilməli, onun işarəçiləri və icracıları cəzalandırılmalıdır.

Beyanatda vurğulanıb ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlahəm Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin edib və hazırda, müstəqilliyinin bərpa edilməsinin 31-ci ilini yaşayan Azərbaycan dünya birliyinin

layiqli, etibarlı və məsuliyyətli üz-
vüdür.

Avstraliyanın "vibemedia.net.au" saytı 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatını yayıb. Belə ki, ingilis dilində yayılan bəyanatda 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə keçmiş Sovet İttifaqı rəhbərliyinin əmri ilə 26 min nəfərlik sovet ordusunun Azərbaycanı Baki, Sumqayıt və digər şəhərlərinə yeridildiyi, bu hərbi müdaxilə nəticəsində 147 mülki şəxsin qətlə yetirildiyi və 744 nəfərin ağır xəsarət aldığı diqqətə çatdırılıb.

Bəyanatda faciədən dərhal sonra ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyində mətbuat konfransı keçirərkən, bu vəhşiliyi kəskin şəkildə pislədiyi, xalqımıza qarşı törədilmiş qırğına siyasi qiymət verilməsini və günahkarların cəzalandırılmasını tələb etməsi əksini tapıb. Vurğulanıb ki, yalnız ulu öndərin hakimiyyətdə qaydısından sonra, Milli Məclisin 1994-cü ilin fevralında keçirilən xüsusi sessiyasında 1990-cı il yanvarın 20-də günahsız insanların qəddar-casına qətlə yetirilməsi hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirilib. Həmin vaxt aparılan müzakirələrin yekunu olaraq 1994-cü ilin martında "1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında" Qərar qəbul edilib.

Bəyanatda xüsusi olaraq qeyd edilib ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu 44 günlük Vətən müharibəsi nəticədə sülhə ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa edib. Hazırda müstəqilliyinin bərpa edilməsinin 31-ci ilini yaşayan Azərbaycan Respublikası dünya birliyinin layiqli və etibarlı özüvü kimi tanınır. Bəyanata 20 Yanvar faciəsini, Azərbaycan Pre-

mü qeyd olunur" adlı geniş məqalə dərc olunub. Azərbaycanın Batumidəki Baş Konsulluğunun təşəbbüsü və dəstəyi ilə işıq üzü görüb. Məqalədə, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ rəhbərliyinin əmri ilə sovet ordusunun 26 min nəfərlik kontingentinin Azərbaycanın Bakı, Sumqayıt və digər şəhərlərinə yeridildiyi və bu hərbi cinayət nəticəsində 147 mülki şəxsin qətlə yetirildiyi, 744 nəfərin ağır xəsarətlər aldığı qeyd olunub. Bildirilir ki, bu hadisə müasir Azərbaycan tarixinə "Qara Yanvar" kimi daxil olub.

Məqalədə qeyd edilir ki, Ermənistanın 1980-ci illərin sonunda Azərbaycana qarşı əsassız ərazi iddiaları, keçmiş Azərbaycan SSR-in Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətindəki radikal ermənilərin aqressiv separatçılıq fəaliyyəti, SSRİ rəhbərliyinin bu fəaliyyətə dəstək verməsi, yüz minlərlə azərbaycanlının zor gücü ilə və qədarcasına Ermənistandan deportasiya edilməsi faktı, Azərbaycanın

Daimi Nümayəndəliyində mətbuat konfransı keçirərək, bu vəhşiliyi kəskin şəkildə pislədi, xalqımıza qarşı törədilmiş qırğına siyasi qiymət verilməsini və günahkarların cəzalandırılmasını tələb etdi. Milli Məclisin 1994-cü ilin fevralında keçirilən xüsusi sessiyasında 1990-cı il yanvarın 20-də günahsız insanların qəddarcasına qətlə yetirilməsi hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi və müzakirələrin yekunu olaraq 1994-cü ilin martında "1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciəli hadisələr haqqında" qərar qəbul edildi.

Məqalədə Gürcüstan və Azərbaycanın həyatında, qısamüddətli müstəqillik dövrü haqqında, ilhaq, müharibələr, faciələr və müstəqilliyi barədə məlumat verilir. Bu kontekstdə 9 aprel 1989-cu il Gürcüstanda və 20 yanvar 1990-cı il Azərbaycanda baş vermiş hadisələr müqayisə edilmiş, hər iki ölkənin müstəqillik uğrunda mübarizəsi barədə bəhs edilir.

PUBLIKA

AICI SUNT ȘTIRILE

LIVE

ALERTĂ! PANDEMIA CORONAVIRUS SE EXTINDE CU REPEZIȚIUNE ÎN MOLDOVA - HARTA CU DATELE OFICIALE

COVID-19 în Moldova - Infecțați: 396

678 Vindecați: 368 373 Decedați: 10 470

#BREAKING

▶

Parlamentul a instituit stare de urgență în domeniul energetic

Ambasadorul Gudsi Osmanov, despre "Ianuarie negru" 1990: Un punct de cotitură în drumul către crearea unui Azerbaidjan independent

 Acum 14 minute
  PUBLIKA.MD
  0 Comentarii

Vibemedia

Vibe Media

Information is the new weapon

[HOME](#)
[BUSINESS](#)
[DIPLOMATIC](#)
[GLOBAL](#)
[OPINION](#)
[POLITICAL](#)
[ABOUT](#)
[DEFENCE](#)
[CONTACT US](#)

[Home](#)
[GLOBAL](#)
[Azerbaijan observed National Mourning Day](#)

GLOBAL

Google AdSense

Azerbaijan observed National Mourning Day

January 20, 2022

Share on Facebook

Tweet on Twitter

Like 1

Tweet

Republic of Azerbaijan has once again demanded that the events of January 20, 1990 must be described as a crime against humanity, and its initiators and perpetrators must be brought to justice.

Xeyrixahlıq böyük humanizmdir. Tanrının yaratdığı varlıqlara qarşı olan ən yüksək hissdən yoğrulmuş bu dəyər neçə-neçə insanların həyat yoluna işıq salmış, gələcək üçün gözəl, saf bir əmələ çevrilmişdir. Azərbaycan tarixində xeyrixah əməlləri ilə böyük iftixar sahibi olan Hacı Zeynalabdin Tağıyev cəmiyyətdə tutduğu mövqeyi, ölkənin ictimai-iqtisadi və mədəni-maarif sahəsində misilsiz xidmətləri ilə dövrünün seçilən simalarından biri olmuşdur. Məşhur azərbaycanlı maarifpərvər milyonçu sərvətini xalqın gələcək rifahı üçün sərf edən böyük səxavət sahibi kimi tarixdə adını yazmışdır. Böyük xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə hafizələrdə yaşayan Z. Tağıyevin adı yaddaşlardan silə bilməz. Çünki şəhərimizin bəzi küçələrində onun inşa etdirdiyi binalar, nəcib əməlləri məhz bu insanın adının yaddaşlarda həkk olunmasında əsas səbəblərdəndir.

"ZEYNALABDİN TAĞIYEV ÖMRÜ BOYU BAKININ İNKİŞAFINA, ABADLAŞMASINA, ÜMUMİYYƏTLƏ AZƏRBAYCANIN İNKİŞAFINA BÖYÜK TÖHƏLƏR VERMİŞDİR"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyevin Bakıda ucaldılan abidəsinin açılışında çıxışı zamanı abidənin açılmasının çox əlamətdar hadisə olduğunu bildirib. "2020-ci ildə mənim tərəfimdən Zeynalabdin Tağıyevin abidəsinin ucaldılması ilə bağlı müvafiq Sərəncam imzalanmışdır", - deyən Cənab Prezident Tağıyevin abidəsinin məhz bu yerdə yerləşməsinin böyük rəmzi mənası olduğunu bildirib: "Çünki Zeynalabdin Tağıyev ömrü boyu Bakının inkişafına, abadlaşmasına, ümumiyyətlə Azərbaycanın inkişafına böyük töhfələr vermişdir. Çox zəngin adam idi, amma hər kəs bilir ki, çox kasıb ailədə böyümüşdü və sərvətini öz zəhməti hesabına qazanmışdır. Ancaq tarixdə o, zəngin adam kimi yox, məhz xeyriyyəçi kimi qalmışdır. Əgər onun xeyriyyəçilik fəaliyyəti olmasaydı, yəqin ki, o, Azərbaycan xalqının yaddaşında qalmazdı". Əlbəttə ki, onun gördüyü işlər böyük əhəmiyyət kəsb edir. 1894-cü ildə Mərdəkanda Kənd təsərrüfatı məktəbinin, 1896-cı il Peterburq müsəlman xeyriyyə cəmiyyətinin, 1901-ci ildə Bakıda ilk qız məktəbinin, 1883-cü ildə ilk teatr binasının, 1905-ci ildə ilk "Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti"nin əsasını qoymuşdu. O, 1898-ci ildə "Kaspi" mətbəəsini alaraq həmin adla Azərbaycan ziyalılarının ixtiyarına vermişdir. Abşeronda fəhlələr üçün ilk qəsəbə saldırmışdı. Məhəmməd Hədinin ilk kitabı "Firdövsülhamat"ı öz xərcinə

"Kaspi" mətbəəsində çap etdirmişdi. "Məhz onun təşəbbüsü və maliyyə dəstəyi ilə Bakıda teatr binası inşa edilmişdir", - deyən Prezident bir çox sənaye müəssisəsinin inşa edildiyini də bildirib. Azərbaycanda azərbaycanlı qızlar üçün ilk dünyəvi məktəb də onun tərəfindən açılmışdır. Qız məktəbinin açılmasına yerli ruhanilər mane olurdular. Ruhanilər qızlara təhsil vermək təklifindən qəzəblənir və camaatı ayağa qaldırırdılar. Məktəbin məhz azərbaycanlı qızlar üçün təsis edilməsi maarifçi mənətin həyatını böyük təhlükə qarşısında qoyurdu. Dövrün köhnə fikirləri, mühafizəkar adamları azərbaycanlı qızların oxumasını böyük bir qəbahət saydıqlarına görə Hacı Zeynalabdin Tağıyevi öldürmək istəyirdilər. Qarağüruhçular bu işi küfr adlandıraraq, Hacı Zeynalabdin Tağıyevi dindən kənar əməllərdə günahlandırirdılar. Tapançalı-xəncərli qoçular isə təhdidə keçirdilər. Lakin Hacı Zeynalabdin Tağıyev bu təhdidlərə qatıq qorqmadı. Onun xalq arasında olan nüfuzu və ətrafındakı adamların onu mühafizə etməsi bu bədxahlığın baş tutmasına imkan vermirdi. "Qızlar üçün məktəbin açılması gələcəyə yönəlmiş bir addımdır" - deyən Cənab Prezident bildirib ki, o, yüzlərlə tələbəni Rusiyaya və Avropaya göndərməklə onların təhsil xərcini öz üzərinə götürmüşdür və bu da gələcəyə yönəlmiş bir addım idi, gələcəyi düşünürdü: "Mən artıq bunu bir dəfə demişəm, bir daha demək istəyirəm ki, o tələbələr arasında mənim babam Əziz Əliyev də olmuşdur. Əziz Əliyev qədim Azərbaycan torpağı olan İrəvan xanlığı ərazisində doğulmuşdur. O da Tağıyev kimi kasıb ailədən idi, oxumaq istəyirdi. Tağıyevə məktub yazmışdı, xahiş etmişdi ki, ona maddi kömək göstərilsin. Tağıyev də onu təbii ki, tanımırdı, sadəcə olaraq, bir gəncin təhsilə olan belə marağını nəzərə alaraq ona pul göndərmişdir və Əziz Əliyev bu pul hesabına o vaxt Sankt-Peterburq Hərbi Tibb Akademiyasında oxumuşdur. Hesab edirəm ki, bu hadisə onun gələcək taleyində həlledici rol oynamışdır. Çünki o, həm gözəl həkim, eyni zamanda, böyük dövlət xadimi olmuşdur. İkinci Dünya müharibəsində onu Bakıdan Dağıstana ezam etmişlər. Bir neçə il Dağıstanın rəhbəri vəzifəsində işləmişdir və dağıstanlıları sürgündən xilas etmişdir. Çünki o vaxt başqa Qafqaz xalqları ilə bərabər, dağıstanlıları da Qaza-

"XIX əsrdə xeyriyyəçilik ənənələrini məhz Zeynalabdin Tağıyev qoymuşdur"

xistana sürgün etmək istəyirdilər, sovet hökumətinin belə planları var idi. Məhz Əziz Əliyevin qətiyyətli mövqeyinə görə bu, baş vermədi. Dağıstanlılar bunu yaxşı bilirlər, yaxşı xatırlayırlar və təsadüfi deyil ki, Ma-haçqalada dağıstanlıların təşəbbüsü ilə Əziz Əliyevin abidəsi ucaldılmışdır".

"SOVET HAKİMİYYƏTİ ONU BÜTÜN İMKANLARDAN MƏHRUM ETMİŞDİR"

Onun təhsillə bağlı təşəbbüsləri tək-cə Bakı ilə məhdudlaşmırdı. Naxçıvanda, Gəncədə, Şamaxıda, Gürcüstanda azərbaycanlıların yaşadıqları bölgələrdə Tağıyevin vəsaiti hesabına məktəblər açılmışdır. Bütün bunlarla yanaşı, bir çox dini abidə inşa və təmir olunmuşdur. Cənab Prezident onun təşəbbüsü ilə Azərbaycanda bir çox önəmli layihələrin həyata keçirildiyini bildirib: "Onların arasında, əlbəttə ki, Bakıya təmiz içməli suyun gətirilməsi layihəsini xüsusilə qeyd etməliyəm. Şollar su kəməri bu günə qədər fəaliyyətdədir, bu günə qədər Bakını, Sumqayıtı təmiz içməli su ilə təmin edir. Bu kəmərin tikintisi üçün Zeynalabdin Tağıyev öz vəsaitindən istifadə etmişdir". Bakıda tramvay xətlərinin açılması da Tağıyevin adı ilə bağlıdır.

Hacı Zeynalabdin Tağıyevin xeyriyyəçilik əməllərindən danışarkən Bakıda tikdirdiyi teatr binasını da qeyd etməliyik. Azərbaycan klassik musiqisinin banisi, böyük bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun"

operası 1908-ci il yanvarın 25-də bu teatrın səhnəsində oynanılır. İndi həmin binada Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrı fəaliyyət göstərir. "Onun haqqında çox danışmaq olar", - deyən Cənab Prezident bildirib ki, o, böyük şəxsiyyət idi, xalqa bağlı olan, xalqı qəlbən sevən, xalqın gələcəyini düşünən bir insan idi: "Onu da bildirməliyəm ki, XIX əsrdə xeyriyyəçilik ənənələrini məhz Zeynalabdin Tağıyev qoymuşdur. Bu ənənələr sovet dövründə təbii ki, davam etmədi. Onu da bildirməliyəm ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut edəndən sonra sovet hakimiyyəti onu bütün imkanlardan məhrum etmişdir, onun bütün əmlakları əlindən alınmışdı, tək bir bağ qalmışdı, orada da o, ömrünün sonuna qədər yaşamışdır. O, uzun ömür yaşadı, dolğun ömür yaşadı. Ancaq əfsuslar olsun ki, ömrünün sonunda bu cür ədalətsizliklə üz-üzə qaldı və həyatdan çox narahət getdi".

Məlumdur ki, Sovet Rusiyasının 28 aprel 1920-ci ildə Azərbaycanı işğal etməsi ilə vəziyyət kökündən dəyişir. İnsanların mülkiyyəti əlindən alınır, milli kadrlar və ziyalılar təqib edilməyə başlanır, hər şey Rusiyanın maraqlarına yönəlir. Onun da mülkiyyəti əlindən alınır. Milyonlara çörək verən Hacı-nın doğma övladları çöhrəsiz, çətin günlər yaşadı. Bütün bunlara baxmayaraq, qırmızı imperiya Hacı Zeynalabdin Tağıyevin milyonlarını yerlə-yeksan etsə də, onun gördüyü işlərin üzərinə kölgə sala bilmədi.

Zümrüd BAYRAMOVA

"Postmüharibə dövründə yeni geosiyasi reallıqların düzgün qiymətləndirilməsi Azərbaycan tərəfi Ermənistanla ən yüksək səviyyədə və olduqca aydın şəkildə çatdırır".

Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında politoloq Şəbnəm Həsənova deyib. Politoloq Şəbnəm Həsənova qeyd edib ki, bununla yanaşı, otuz illik işğala son qoyan Azərbaycan vaxt itirmədən Ermənistanın illər ərzində dağıtdığı, talan etdiyi torpaqlarımızı dirçətmək istiqamətində bərpa-quruculuq işlərinə başladı: "Qarabağda reallaşdırılan bütün işlərə cənab Prezident İlham Əliyev şəxsən nəzarət edir və müharibə dövründə olduğu kimi bərpa-quruculuq işlərində də Azərbaycan xalqı dövlət başçısının ətrafında sıx birləş-

Ermənistanda qeyri-stabillik getdikcə dərinləşir!

mişdir. Ermənistanda isə mövcud nizamsızlıq, ictimai-siyasi həyatda qeyri-stabillik gündən-günə dərinləşir. Birincisi, bu amil müharibədə uduzmağın vermiş olduğu mənəvi-psixoloji zərbə və gərginliklə bağlıdır, digər tərəfdən də mövcud hakimiyyətə tabe olmama, daxildən və xaricdən ona edilən tənqidlər və təzyiqlərlə əlaqədardır. Bu reallıqları ölkənin birinci şəxsindən tutmuş, hökumət üzvlərinin digər nümayəndələri, icimai xadimlər, sadəcə xalq da görür və etiraf edir. Ən son belə açıqlama Ermənistanın "Alternativ layihələr qrupu"nın üzvü, erməni ictimai xadim Vahe Hovhannisyan gəlmişdi. Belə ki, onun sözlərinə görə

bu gün Ermənistanın kəskin problemi ölkənin müharibədən sonrakı mərhələyə daxil olmamasıdır. Bu isə heç şübhəsiz ki, özündə olduqca ciddi riskləri və nəticələri ehtiva edən çox kritik bir vəziyyətdir".

Politoloq vurğulayıb ki, Azərbaycan, müharibədə sadəcə Ermənistan dövlətini, onun hərbi və siyasi rəhbərliyini məğlub etmədi, eyni za-

manda Azərbaycan regionda mövcud olan erməni faşizmini və erməni diasporasının böyük maliyyə vəsaiti hesabına dünyada təbliğ edilən, bazisi əsassız olan erməniçilik ideologiyasını yerlə-bir etdi: "Elə məhz bu səbəbdəndir ki, son günlərdə Paşinyan administrasiyası tərəfindən Azərbaycan və Türkiyə ilə əlaqədar olaraq verilən müsbət siqnallara ayrı-ayrı tərəflərdən kəskin tənqidlər gəlir. Belə ki, burada biz bir trionun şahidi oluruq. Birincisi, Köçəryan-Sarkisyan cütliyünün qismində erməni müxalifətidir ki, əlləri zamanında azərbaycanlı, türk qanına bulaşmış və hələ də yaranmış mövcud durumu geriye çəkmək üçün revanşist ideyalarla çıxış edirlər. İkinci tə-

rəfi, erməni diasporasıdır ki, dünyada qondarma "erməni soyqırımını" güclü maliyyə xərcləməklə təbliğ edirlər. Bununla belə hal-hazırda diasporanın özünün də daxilində destabilizasiya hökm sürür. Daha dəqiq desək diaspora gücünü əvvəlki kimi toplayıb bir yerə vura bilmir. Hətta bununla əlaqədar olaraq katalikos I Aramin da şikayətləri var və bildirir ki, Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərin yaxşılaşması Ermənistanla ilk növbədə erməniçiliyin 100 ildən çox hökm sürən ideoloji əsaslarını sarsıdacaq. Bu əsasların sarsıdılmasında isə Azərbaycan tərəfinin apardığı informasiya savaşının rolu danılmazdır ki, müharibənin bitməsinə baxmayaraq hələ də informasiya savaşını davam edir və bu əsaslara böyük zərbə vurulur. Belə ki, müharibə dövründə bir tərəfdən döyüş meydanında savaş gedirdisə, digər tərəfdən də Azərbaycan dövləti sistemli və koordinasiyalı iş görərək onların yalan üyüdən dəyirmanını susuz qoyurdu. Üçüncüsü isə ASALA terror təşkilatıdır ki, onlar da Azərbaycan və Türkiyə ilə bağlı son zamanlar Paşinyan administrasiyası tərəfindən verilən pozitiv siqnallara qarşı çıxırlar".

Rüqəyya Orucova

Azərbaycan dünyanın siyasi arenasındaki mövqelərini möhkəmləndirir

Yeni gerçəkliklər artıq rəsmi Bakının beynəlxalq partnyorları tərəfindən - BMT-də, Qoşulmama hərəkətində, ATƏT-də, Avropa İttifaqında və MDB-də qəbul olunur.

Prezident İlham Əliyevin ölkə KİV-lərinə müsahibəsi və müsahibədə səsləndirdiyi fikirləri həm daxili, həm də xarici siyasətin həyata keçirilməsi yönündə bir sıra əhəmiyyətli nəticələri hasil etməkdədir. Xüsusilə, müharibəsonrası vəziyyətdə regional situasiyanın yeni mərhələyə keçidi özündə mühüm məqamları ehtiva edir.

Belə ki, müsahibədə Qarabağ regionunun bərpası da daxil olmaqla çoxsaylı məsələlərə toxunulub, eləcə də müharibədən sonra Ermənistanla münasibətlərdəki xarici siyasət prioritetləri müəyyən edilib, habelə daxili siyasətə aid olan enerji, sosial siyasət, ərzaq təhlükəsizliyi, eyni zamanda, partnyorlarla iş birliyi və s. kimi amillər qabardılıb.

İlham Əliyev vurğuladı ki, müharibədən sonra cərəyan edən reallıqlara beynəlxalq ictimaiyyətin reaksiyası müsbət qiymətləndirilib və bu, ilk növbədə, Azərbaycanın həmin istiqamətdə apardığı çətin,

gərgin işlərin nəticəsidir.

Lakin ən diqqətçəkici faktor məhz 44 günlük müharibədən sonrakı dövrdə Azərbaycanın regiona təqdim etdiyi yeni reallıqlardan ibarətdir. İlham Əliyev vurğuladı ki, müharibədən sonra cərəyan edən reallıqlara beynəlxalq ictimaiyyətin reaksiyası müsbət qiymətləndirilib və bu, ilk növbədə, Azərbaycanın həmin istiqamətdə apardığı çətin, gərgin işlərin nəticəsidir.

O da əbəs deyil ki, Prezident ATƏT-in Minsk qrupunun müharibə ilə bağlı ilk bəyanatlarını qeyri-ışlək vəziyyətə düşən bu qurumun reallıqdan kənarda qalması ilə əlaqələndirdi. Lakin onu da qeyd etmək mümkündür ki, Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi prinsiplilik Minsk qrupunun yeni reallıqlara tərəf baxışlarını, yanaşmalarını dəyişməyə məcbur etdi: onların 10 noyabr 2020-ci ildə qəbul edilmiş üçtərəfli bəyanata istinadları da belə deməyə əsas verir.

Dövlətimizin başçısı bu mövzuda danışarkən xüsusilə vurğulayıb ki, reallıq artıq dominantlıq edir və Azərbaycan da elə ölkələrdən deyil ki, onun maraqlarını əks tərəfə doğru inkar etmək mümkün olsun. Bununla yanaşı, Prezident onu da əlavə etdi ki, Bakı heç vaxt öz uğurlarını izafələşdirməyib və əldə edilən uğurlar bilavasitə ağır zəhmətlər hesabına qazanılıb, o

cümlədən, BMT və Helsinki yekun qanunvericilik Nizamnaməsi çərçivəsində, konstitusion hüquqlara əsaslanaraq əldə olunub. Nəticədə yeni gerçəkliklər artıq rəsmi Bakının beynəlxalq partnyorları tərəfindən - BMT-də, Qoşulmama hərəkətində, ATƏT-də, Avropa İttifaqında və MDB-də qəbul olunur.

Ölkəmizin başçısı tövsiyə etdi ki, bundan sonrakı müddətdə ATƏT-in Minsk qrupu artıq özü üçün yeni gündəm müəyyən etməlidir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həmçinin bildirib ki, bir çox beynəlxalq strukturların rəhbərlikləri və dövlət başçıları ilə kontaktlarda olarkən o daha böyük dəstəyi görməkdədir. Artıq bir çoxları etiraf edirlər ki, onlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün apardığı mübarizəsində haqlıdır. İnamlı qələbə isə bu etirafın edilməsini asanlaşdırır və dəstəklərin vacibliyini göstərdi.

Bu xüsusda ATƏT-in Minsk qrupunun roluna toxunan İlham Əliyev qurumun münaqişə dövrünü əhatə edən 30 illik zaman kəsimində hər hansı uğura imza atı bilmədiyini vurğuladı ki, məhz Minsk qrupu müharibəsonrası reallıqların təqdim etdiyi faktları birbaşa qəbul etməlidir. Belə ki, Azərbaycan özü münaqişəni həll etdi ki, Minsk qrupu 30 il boyunca ona edilən etibarını ya doğrulda bil-

mədi, ya da bunu istəmədi. Ölkəmizin başçısı tövsiyə etdi ki, bundan sonrakı müddətdə ATƏT-in Minsk qrupu artıq özü üçün yeni gündəm müəyyən etməlidir ki, həmin gündəmdə "Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi" mövzusu artıq olmalıdır.

Azərbaycanın Qoşulmama hərəkətinə sədrliyi bu qurumun dünya siyasətindəki əhəmiyyətli yerini və rolunu kifayət qədər artırır.

Azərbaycanın regional və beynəlxalq statusundakı nöhkəmləndirmə siyasəti barədə də danışan İlham Əliyev enerji, nəqliyyat və humanitar sahədə təşəbbüslərdən bəhs edib ki, bütün bunların fonunda Azərbaycanın multikulturalizm, tolerantlıq dəyərləri, dayanıqlı inkişafı və yüksəlişi barədə də önəmli amillərə toxunulub.

Qoşulmama hərəkətinə sədrlik etməsi isə Azərbaycanın global təşəbbüslərinə və gələcək statusunun irəliləməsinə geniş şərait yaradır. Əbəs deyil ki, Azərbaycanın bu quruma sədrliyi (2019-2023-cü illər) altında Qoşulmama hərəkətinin dünya siyasətindəki əhəmiyyətli yeri və rolunu kifayət qədər artırıb. Xüsusilə, "vaksin millətçiliyi" yaxud vaksinlərin ədalətsiz bölgüsü məsələsində haqlı iradlar öz nəticələrini verdi. Xüsusilə vurğulamaq olar ki, koronavirus pandemiyası müddətində Bakı dünyanın 80-dən çox ölkəsinə müxtəlif cür

yardımlar göstərdi. Artıq belə bir nəticəyə də gəlmək mümkündür ki, Azərbaycanın Qoşulmama hərəkətinə sədrliyi vaksinlərin elçatılığına, ədalətli bölgüsünə geniş imkanlar yaratdı.

Azərbaycanın 44 günlük müharibədəki qələbəsi bundan sonra yalnız Cənubi Qafqazda deyil, həm də dünyanın siyasi arenasında əməkdaşlıq prinsiplərinin modernləşməsi üslubu yarandı.

Məhz Azərbaycan Prezidentinin bu təşəbbüsləri sayəsində BMT-nin COVID-19 ilə mübarizəsinə həsr edilmiş 31-ci xüsusi sessiyası çağırıldı, mühüm qərarlar qəbul edildi və hazırda sözügedən istiqamətdə əldə edilən uğurların hər birinin təməlinə İlham Əliyevin imzası dayanmaqdadır.

Azərbaycanın 44 günlük müharibədəki qələbəsi bundan sonra yalnız Cənubi Qafqazda deyil, həm də dünyanın siyasi arenasında əməkdaşlıq prinsiplərinin modernləşməsi üslubu yarandı. Və beləliklə, qeyd edilən faktorların hər biri, daha dəqiq desək, regional transformasiya gerçəkliyi Azərbaycanın beynəlxalq arenadakı yerini və rolunu daha da möhkəmləndirir, həmçinin Bakının dünyanın mərkəzi rolundakı fəaliyyət prinsiplərinə daha geniş imkanlar yaradır.

Rövşən RƏSULOV

İctimai nəzarətin formalaşdırılmasında MEDIANIN ROLU NECƏ OLMALIDIR?

"Ümumiyyətlə media dünyanın hər tərəfində insanların görən gözü, eşidən qulağı, eyni zamanda danışan dilidir. Yəni adi insanların deyə bilmədiyini media deyir, görə bilmədiyini media görür və eşidə bilmədiyini media eşidir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında media ekspertü Azər Həsərat deyib.

Onun sözlərinə görə, bütün bu xüsusiyyətlər medianın ictimai nəzarətin formalaşdırılmasında müstəsna rolunun olmasından xəbər verir: "Yeni imkanlar medianın ümumilikdə cəmiyyətdəki əskikliyinə görə, diqqətə çatdırılması və aradan qaldırılmasında üstün bir rol oynamasına şərait yaradır. Mediaya jurnalist etika-sı baxımından yana-

şıldığı təqdirdə xeyrə, faydalı işlərə xidmət etməlidir. Medianın məqsədi, məramı əskikləri görmək, onların düzəldilməsinə, aradan qaldırılmasına töhfə verməkdir. Bu baxımdan ictimai nəzarət həm cəmiyyət, həm dövlət, həm də ayrı-ayrı fərdlər üçün çox faydalıdır.

İctimai nəzarətin formalaşdırılmasında medianın oynadığı rol həm də cəmiyyətin özünün hərəkətlənməsinə səbəb olur. Media bir növ öndə gedərək insanları, ayrı-ayrı fərdləri ictimai nəzarət məsələlərində fəallaşdırır. İnsanlar bir problem haqqında məlumatı mediada gördükdə istər-istəməz sə-

fər-bər olurlar. Həmin problemin aradan qaldırılması üçün həmrəylik nümayiş etdirirlər. Göründüyü kimi burada hərəkəterici qüvvə me-

dia-dir. Bu baxımdan ictimai nəzarətin formalaşdırılmasında medianın rol-u əvəzsizdir".

Arzu Qurbanzadə

hüm addımlar atılır".

Müfqi Ələsgərli sözlərinə belə davam edib: "Cənab Prezident öz dilindən səsləndirib ki, "Mən jurnalistlərə etibar edirəm və onların informasiyalarına güvənirəm". Bu jurnalistlərə siyasi dəstəkdir və onların yazdıqlarına görə dövlət tərəfindən dəstəkləndiklərini göstərir".

İkinci mühüm məsələ bundan ibarətdir ki, Azərbaycanda jurnalistikanın inkişafı üçün dövlət çox mühüm addımlar atıb. Yeni, cənab Prezident ölkədə çoxsaylı proqramlar qəbul edir ki, bu da jurnalistikanın inkişafına töhfədir. Yeni, jurnalistikanın inkişafına töhfə verməklə həm də Azərbaycanda ictimai nə-

"Jurnalistikanın ümumilikdə nəzəriyyəsinə, jurnalistikanın fəaliyyət istiqamətində iki mühüm cəhət qeyd olunur. Bunlardan birincisi cəmiyyəti onun marağında olan faydalı informasiyalarla təmin etməkdir. Bu jurnalistikanın birinci missiyasıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqının sədri, Mətbuat Şurasının sədr müavini Müfqi Ələsgərli deyib.

"Dövlət jurnalistlərin ictimai nəzarət funksiyasını yerinə yetirməsində maraqlıdır"

Onun sözlərinə görə, jurnalistikanın ikinci missiyası isə dövlət və hakimiyyət qurumları üzərində ictimai nəzarət funksiyasını həyata keçirməkdir: "Yeni, ictimai nəzarət funksiyası zəfən jurnalistikanın əsas missiyasından biridir. Azərbaycanda jurnalistlərin bu funksiyayı yerinə yetirməsi üçün çox mü-

zarət funksiyasının həyata keçirilməsinə töhfə vermiş olur. Bu fikirləri cənab Prezidentin bir neçə dəfə vurğulanması o deməkdir ki, Azərbaycan dövləti jurnalistlərin ictimai nəzarət funksiyasını yerinə yetirməsində maraqlıdır".

Ayşən Vəli

"Narazılıqlara görə ümumi ölçü götürüləcək"

Sülhməramlıların fəaliyyəti yerli KİV-lərə müsahibəsi zamanı cənab Prezident tərəfindən tənqid olundu. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında politoloq Fərhad Məmmədli deyib. Politoloqun sözlərinə görə, xüsusilə vurğulandı ki, sülhməramlıların cəfəşanlıq göstərdiyi odur ki, Qarabağdan ermənilər daha az çıxsın.

"Bu, həm gediş-gəlişlə bağlı, eyni zamanda digər məqamlarla əlaqədar məsələlər bizim də bildiyimiz məsələlərdir. Bunlar hamısı onun nəticəsidir ki, sülhməramlıların mandatı yoxdur. Mandat məsələsinə gəldikdə isə, indi əldə olunan informasiyalardan belə görünür ki, Rusiya tərəfi bu mandatı təkçə Azərbaycanın yox, Ermənistanın da imzalamasını istəyir ki, bu üçtərəfli format qorunub saxlanılsın. Amma Azərbaycan Ermənistanın bu məsələyə aid olmadığını səbəb gətirərək, mandatı imzalamır. İndi bu mandatın olmaması zaman-zaman həm

Azərbaycanın əleyhinə işləyir, həm də bu, Rusiyanın da əleyhinə işlə-

yir, çünki, məsələn, Azərbaycan tərəfi silah istifadə edəndə, Qarabağ erməniləri tərəfindən insanlar öldürüləndə Qarabağ erməniləri Rusiya sülhməramlılarından izahat tələb edir. Amma belə hadisələrin istintaq mexanizmi olmadığı üçün, mandat olmadığı üçün bu, Rusiya sülhməramlılarının əleyhinə işləyən məqamdır. Əsas məsələ budur və hələki mandat imzalanmayıb, belə hadisələr təkrar olacaq.

Azərbaycan tərəfi narazılıqları dilə gətirməklə bu beşillik dövründə sülhməramlıların qiymətləndirilməsində öz əksini tapacaq. Bu narazılıqlara görə də ümumi ölçü götürüləcək ki, ümumi fəaliyyətləri qənaətbəxş olub, yoxsa yox", deyə politoloq Fərhad Məmmədli bildirib.

İnam Hacıyev

RÖVŞƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

"Şuşa"dan imtina edən "Buta" (?)

Bugünlərdə heç də xoş olmayan, hətta hiddət doğuran bir xəbər qanımlı, eləcə də bir çox soydaşlarımızın qanlarını əməlli-başlı qaraltı. Sosial şəbəkələrdə xəbərlər tez yayılır və o günləri gözümə dəyən və haqqında bəhs etdiyim həmin xəbər də məhz qanqaraldıcılığı, hiddətdoğuruculuğu ilə hər birimizi düşünməyə vadar etdi: axı niyə, nə üçün, hansı əsasla?! Elə isə keçək mövzuya.

Rusiyanın Soçi şəhərində keçirilən 33-cü beynəlxalq Şən və Həzrətəvəblər Klubu (ŞHK) - "KVN" adlandırdığımız yarışda iştirak edən "Şuşa" adlı Azərbaycan komandası adını dəyişdirib. Deyilənə görə, "KVN" komandası məhz Aleksandr Maslyakovun tələbi ilə bu addımı atıb. Daha dəqiq desək, ermənilərin narazılığı ilə yarış rəhbərliyi Azərbaycan komandasına adını dəyişməyi təklif (mənəcə isə tələb-R.) edib və "Şuşa" da dərhal dönüb olub "Buta" (?)!

Bugünə qədər Azərbaycanın haqlı narazılıqlarına görə ermənilərin bir çox tənqidatçı əməlləri müxtəlif idman, mədəniyyət, yaradıcılıq və s. tədbirlərində iflasa uğradılıb. Yeni ermənilərin Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxladığı müddətdə əsrlərə söykənən milli-tarixi toponimlərimizi saxtalaşdıraraq onları özünküləşdirmək cəhdlərinin qarşısı dəfələrlə alınıb. Hətta bu gün bir çox vətənpərvər ictimai qurumlar, sosial şəbəkələrdə fəaliyyət göstərən aktiv milli, patriotik qruplar, həmçinin müvafiq dövlət strukturlarımız Google Maps-də saxtalaşdırılmış erməni toponimlərinin dəyişdirilərək öz əzəli Azərbaycan adları ilə bərpa olunması yönündə çoxsaylı uğurlara imza atıblar, bu gün də həmin proses uğurla davam etdirilir. Məsələn, ermənilərin saxta "stepanakertləri" Xankəndi, "şuşiləri" Şuşa, "aknalı" Ağdam, "carakanları" Cəbrayıl, "karvaçarları" Kəlbəcər, "berdzorları" Laçın, "martuniləri" Xocavənd, "mardakertləri" Ağdərə və s. tarixi toponimlərimizlə bərpa olunub. Amma...

Amma bu dəfə ermənilərin bilavasitə Azərbaycanın qədim şəhəri olan Şuşanın adının Azərbaycanın "KVN" komandasına verilməsinə qarşı həyasız etirazları və bu etirazlara görə komanda üzvlərinin dərhal ipə-sapa yatmaları, boyun əymələri sadəcə və ən yumşaq şəkildə ifadə etsək rüsvayçılıqdır, qorxaqlıqdır!!!

Sual yaranır: niyə və hansı səbəbdən? Şuşa, eləcə də bütün Qarabağ əraziləri daxil beynəlxalq hüquqda da, tarixi sübutlarda da Azərbaycanın əzəli torpaqları kimi tanınır və eger həmin realıq mövcuddursa, kimlərsə yersiz tələblərinə görə bu addan nəyə görə inkar edildi ki...?!

Məgər Azərbaycanın igid ərənləri ona görəmi dişləri-dırnaqları ilə, canları bahasına, gözlerini qırpmadan, ölümün üzünə dik baxbaxa, şəhid olacaqlarını bilib-bilə Topxanadan, Cıdır Düzündən, Daşaltından sıldırımlı, ucuşuq qayaları qət etməklə Şuşaya qalxdılar və mənfur düşməni öz çanağındaca qanında boğub, onu məhv etdilər?! Ona görəmi "Şuşa" adından imtina etməyinizlə yanaşı döşünüzdə taxdığınız və milli qürur atributumuza çevrilmiş Xarıbülbül nişanlarını da çıxarıb qoydunuz cibinizə ki, amandır, birdən bizi yarışlardan kənarlaşdırarlar-filan?! Heç bu əməlinizə görə utandınız mı?!

Çünki bunun sonrakı niyələri də var, deyim bilirsiniz. İndi "KVN"-də çıxış edən ermənilər "Şuşa"-nın "Buta" ilə əvəzlənməsini əllərində bayraq edib öz ənənəvi xüsusiyyətlərini işə salacaq və "şuşiləri" haqqında nağıllar danışmağa başlayacaqlar. Öz də bütün bunlar bilavasitə Rusiyada (!) baş verir, üstəlik ermənilərin çoxluq təşkil etdikləri Soçi şəhərində!

Hər halda, ermənilərin "tələblərinə" Maslyakov tərəfindən rədd cavabı da verilə bilər. Yeri gəlmişkən, bəs "KVN"-nin münisiflər heyətinin daimi üzvlərindən olan və etiraf edək ki, vətəni Azərbaycanın maraqları üçün kifayət qədər işlər görən, həmçinin Rusiyada da böyük nüfuzu olan Yuli Qusman görəsən harada idi?! Niyə erməni həyasızlığının qarşısı alınmadı və irəli sürülən tələb rədd edilmədi?! Suallar çoxdur və bu uğursuz olay həqiqətən də Azərbaycanın bütün arenalarda təcəssüm etdirdiyi qələbə ruhuna kölgə salır!

"KVN" komandasının "Şuşa"-dan "Buta"-ya çevrilməsi isə nəyin bahasına olursa-olsun baş verməməli idi. Hətta yarışlardan kənara çıxarılması bahasına inadla, qətiyyətlə bu müqəddəs ad uğrunda mübarizə aparılmalı idi, amma bu da baş vermədi və bundan sonra "Buta"-nın hətta Soçidə ermənilərin qarşısında qələbə qazanmaları belə heç nəyi dəyişməyəcək, çünki onların sərəm tələblərə boyun əymələri mənəvi məğlubiyyətlərinin göstəricisi kimi utanc səhifələrinə yazılmış oldu. Təəssüf ki, belədir və baş verənlərdən sonra yeganə uğurlu addım bu olardı: "KVN"-də yeni "Şuşa" komandası yaradılmalı və beynəlxalq turnirlərə qatılaraq bu olayın üzərindən çarpaz xətlər çəkməli, erməniləri isə yerində tutulmalıdır. Artıq bu qarşıya qoyulan məqsəd olmalıdır, milli qürurumuzu müdafiə edən qətiyyətli məqsəd!

Xalqımız 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsini daima dərin hörmət və ehtiramla anır!

Artıq qanlı Yanvar hadisələrindən 32 il ötdü. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə şəhid qanları ilə Azərbaycan tarixinə şanlı səhifə yazıldı. 20 Yanvar bu tarixin həm kədər, həm də qürur doğuran səhifəsidir.

Yanvarın 20-də şəhər saatlarından başlayaraq insanlar Şəhidlər xiyabanına gəlir, qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə hörmət və ehtiramlarını bildirirlər. Vətən uğrunda canından keçmiş oğul və qızlarımızın qəhrəmanlığı unudulmur. Dövlət müstəqilliyimizin bərpası üçün, ilk növbədə, 20 Yanvar şəhidlərinə borcluyuq.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından, keçmiş SSRİ rəhbərliyinin qərəzli siyasətindən hiddətlənərək küçə və meydanlara axışan dinc insanlara 1990-cı ilin yanvar günlərində qanlı divan tutuldu. Heç bir xəbərdarlıq edilmədən Bakıya, eləcə də Azərbaycanın bir sıra bölgələrinə yeridilən Sovet ordu hissələri 147 nəfəri amansızcasına qətlə yetirdilər. Hadisələr zamanı 744 nəfər yaralandı, 841 nəfər qanunsuz həbs olundu.

Bu qanlı hadisələrin ertəsi günü - yanvarın 21-də ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək imperiya rejiminin respublikamızda həyata keçirdiyi qanlı aksiyasını qətiyyətlə pislədi. Ulu Öndərin bu addımı xalqımıza dayaq və təsəlli oldu.

20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində ilk siyasi-hüquqi qiymət də dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev tərəfindən verildi. Şəhidlərin xatirəsi əbədləşdirildi, 20 Yanvar Ümumxalq Hüzün Günü elan edildi, şəhid ailələrinin, 20 Yanvar hadisələrində əlil olan şəxslərin sosial müdafiəsi gücləndirildi.

Bu siyasəti davam etdirən Prezident İlham Əliyev də 20 Yanvar əlilləri və şəhid ailələrinə diqqət və qayğı göstərir. Əlillərin reabili-

tasiyası üçün sağlamlıq mərkəzləri yaradılıb, 20 Yanvar əlilləri və şəhid ailələri dövlət büdcəsi hesabına mənzillə təmin edilib.

Şəhidlər xiyabanını ziyarət edənlər arasında hər yaşda olan insanları - Vətən müharibəsi qazılarını, hərbciləri, dövlət təşkilatlarının nümayəndələrini, veteranları, gəncləri, məktəbliləri görmək olar. Bu, xalqın qəhrəman Vətən övladlarının əziz xatirəsinə hörmət və ehtiramının parlaq təzahürüdür. Şəhidlərimizin əziz xatirəsi Azərbaycanın bölgələrində, xarici ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimiz tərəfindən də anılır.

Ulu Öndərimizin dediyi kimi, 20 Yanvar tariximizdə tutduğu yeri indi - 32 il keçdikdən sonra daha aydın görürük. 1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda ilk şəhidlərini verdi. Azadlığa gədən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları misilsiz fədakarlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazdılar. Xalqın birliyi və milli ləyaqət hissi top-tüfəngə qalib gəldi və bu, 20 Yanvarı səciyyələndirən ən mühüm məqamlardan biridir.

Azərbaycan 30 ildən artıqdır ki, müstəqil dövlətdir. 1990-cı ildən başlanan ağır, çətin, ancaq şərəfli yol Qarabağ Zəfəri ilə ən şanlı zirvəyə çatıb. Ermənistanın işğal etdiyi torpaqlarımız 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində azad olunub. Hələ uşaq ikən Şəhidlər xiyabanına gəlib, şəhidləri ziyarət edən gənclər özləri qəhrəmanlıq dastanı yazdılar, Vətənimizin ərazi bütövlüyünü bərpa etdilər.

Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olmuş qəhrəman Vətən övladları da dəfn edilib. Bu gün bütün şəhidlərimizin ruhları şaddır, onların qanı hədəf getməyib. Azərbaycanın müstəqilliyi, suverenliyi, ərazi bütövlüyü naminə şəhid olanlar müasir dövrümüzün qəhrəmanlıq tarixinin əsasını qoyublar. Ona görə də xalqımız 20 Yanvar faciəsinin 32-ci ildönümünü Qarabağ Zəfərinin fonunda xüsusi qürur hissi ilə qeyd edir.

İllər keçdikcə Qanlı Yanvar hadisələrinə baxışlar dəyişir. Vaxtilə bu faciəyə görə ağlayıb-sızlayır, qəm deryasına batır, şəhid məzarlarına qərənfillər düzməklə təskinlik tapırıdysa, indi ürəklər həm də sonsuz fərəh, qürur hissi ilə döyünür.

Təpədən-dırnağa kimi silahlanmış sovet qoşunlarının bölmələri tərəfindən əliyalın insanların qəddarcasına gülləyə tutulduğu, tankların altında əzildiyi həmin qış gecəsi, əslində, azadlıq günəşinin ilk şəfəqləri parlayırdı. Biz bunu sonradan - dövlət müstəqilliyimiz bərpa edilərkən dərk etdik.

Ötən dövrdə Azərbaycan müqayisəolunmaz dərəcədə dəyişib. Zamanın sürətli axarında dəyişməz qalan yalnız xalqın şəhidlərə hörmət və ehtiramıdır.

20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində siyasi-hüquqi qiymət verilməsi məsələsi ümummilli lider Heydər Əliyevin sayəsində həllini tapdı. O vaxt Moskvada yaşayan Heydər Əliyev yanvarın 21-də Azərbaycanın daimi nümayəndəliyinə gələrək xalqımızın kədərinə şərik çıxdı, sovet rəhbərliyinin Bakıda törətdiyi qanlı cinayəti pislədi. Ulu Öndərimizin 20 Yanvar hadisələri ilə bağlı bəyanatı nəticəsində dünya SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycan xalqına qarşı bu dəhşətli, xüsusi amansızlıqla törədilən dövlət terrorundan xəbər tutdu. 1990-cı ilin iyulunda Moskvadan Vətənə qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin il noyabrın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verən sənəd qəbul edildi. Azərbaycan xalqının ümumi rəyini özündə təcəssüm etdirən bu qərar ulu öndər Heydər Əliyev qətiyyətinin təzahürü kimi tarixə düşdü.

Həmin gecə SSRİ rəhbərliyinin göstərişi ilə Azərbaycan xalqına nifrət ruhunda köklənmiş 65 min nəfərlik qoşun hissələri, xüsusilə erməni mənşəli əsgər və zabitlər heç bir xəbərdarlıq edilmədən beş istiqamətdən şəhərə soxuldular. Tanklar və zirehli maşınlar qarşılarına çıxan avtomobilləri, insanları əzib keçdilər, qarşılarına çıxan hər kəsi atəşə tuttular. Yanvarın 20-də və sonrakı bir neçə gündə Bakıda, Neftçala və Lənkəranda 147 nəfər qətlə yetirildi, 744 nəfər yaralandı, 800-dən çox insan həbs olundu.

"Şit" təşkilatının müstəqil ekspertləri tərəfindən hazırlanmış hesabatda deyilirdi: "Adamları xüsusi qəddarlıqla və yaxın məsafədən güllələmişdilər. Məsələn, Y.Meyeroviç 21, D.Xanməmmədova 10-dan çox, R.Rüstəmov 23 güllə vurulmuşdur, xəstəxanalar, "təcili yardım" maşınları atəşə tutulmuş, həkimlər öldürülmüş, adamlar süngü-bıçaqla qətlə yetirilmişdi. Atəş zamanı "Kalaşnikov" avtomatının ağırlıq mərkəzi dəyişən 5,45 çaplı güllələrindən istifadə edilmişdir. Həlak olanlar arasında yetkinlik yaşına çatmayanlar, qadınlar, qocalar, şikəstlər də var idi".

Prezident İlham Əliyev 20 Yanvar şəhidlərinin fədakarlığını, Vətən qarşısındakı xidmətlərini belə qiymətləndirib: "Azadlıq, müstəqillik uğrunda, Vətən uğrunda özlərini qurban verən şəhidlərimizin hamısının xatirəsini həmişə qəlbimizdə yaşatmalıyıq. Hesab edirəm ki, bugünkü müstəqil, qüdrətli Azərbaycan xalqımızın ən böyük sərvətidir. Şəhidlərimizin, canlarını qurban vermiş insanların bu işdə böyük xidməti olubdur. Bu da heç vaxt yaddan çıxarılmamalıdır".

Vətənimizin müstəqilliyi, torpaqlarımızın azad edilməsi naminə hər cür fədakarlığa hazır olan gənclərimizin göz qırpmadan ölümün üzərinə getməsi xalqımızın böyüklüyündən xəbər verir. Şəhid qanı axmayan torpaqdan Vətən olmaz. Xalq şairi Zəlimxan Yaqub "Şəhid qanı" şeirində yazırdı:

**Həyatımda ilk dəfə bu qədər qan görürdüm,
Qızıl qana bələnmiş sökülən dan görürdüm,
Qan içində çalxalanan Azərbaycan görürdüm
Yerdən, göydən, dənizdən axırdı şəhid qanı!**

Şəhid qanı müqəddəsdir. Ona ən dəqiq qiyməti ulu öndər Heydər Əliyev verib: "O qanın hər damcısında bizim xalqımızın qüdrəti var, xalqımızın qəhrəmanlığı var, xalqımızın milli azadlıq, müstəqillik arzuları vardır. O gecə tökülən qanlar müqəddəs qanlardır. Onlar bizim xalqımızın əsrlərboyu milli azadlıq, müstəqillik uğrunda tökdüyü qanlara qovuşmuş qanlardır, o gecə tökülən qanlar Azərbaycanın müstəqilliyini nümayiş etdirən milli bayrağımızın üstündəki qandır".

Yüzdən çox oğul və qızlarımız o məşum gecədə qətlə yetirildi. Məhz o gecə tökülən qanlar hesabına ölkəmiz əsərdən xilas oldu, dövlət müstəqilliyimizi bərpa etdik. Şəhidlər xiyabanı xalqımızın müqəddəs ziyarətgahına çevrilib. Bakının ən hündür nöqtələrinin birində yerləşən bu məkan həm ümummilli kədr və iztirabin, həm də xalqımızın mübarizliyinin, yenilməz iradəsinin təcəssümüdür. Ötüb keçən illər xalqın şəhidlərinə olan ehtiramını azaltmır, əksinə, daha da artırır. Çünki qəhrəman şəhidlərimizin fədakarlığı nəticəsində xalqımız azadlıq arzusuna qovuşub. Qarabağımız məhz şəhidlərimizin canı-qanı bahasına işğaldan azad edilib. Bu gün Şuşada, Füzulidə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Qubadlıda, Ağdamda, Kəlbəcərdə, Laçında Azərbaycanın dövlət bayrağı qürurla dalğalanır. Biz buna görə rəşadətli Ordumuza, Müzəffər Ali Baş Komandanımıza, Azərbaycan əsgərinə, qəhrəman şəhidlərimizə borcluuyq.

Ərzaq təhlükəsizliyi və qarşıda duran vəzifələr

ya nail olunmasına və özünüteminmə səviyyəsinin artırılmasına xüsusi diqqət edilməlidir.

Təəssüf ki, təbii artımlarla yanaşı bəzən süni qiymət artımına da cəhd olunur. Bəzi işbazlar müşahidə edilən proseslərdən sui istifadə etmək istəyirlər və qazanc əldə etmək məqsədi ilə süni artımlar edirlər. Təkcə buğdanın, taxılın,

artımı ilə bağlı tapşırıq əsasında İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Anti-inhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti monitoring və nəzarət tədbirlərini daha da gücləndirib.

Bütün bu tədbirlərin fonunda, haqsız, ədalətsiz rəqabət, bazar sövdələşməsi, qiymətlərin süni artırılması hallarında inzibati rıçaq-

Qlobal iqtisadiyyata integrasiya edən ölkəmizdə yerli istehsalı az olan və eləcə də idxalı üstünlük təşkil edən məhsullar üzrə müşahidə olunan qiymət artımları anlaşılandır. Bütün dünya ölkələrində olan fasiləsiz qiymət artımının fonunda, əslində, ölkəmizdə daha münasib qiymətlərin olması günün reallığıdır. Azərbaycanda ərzaq qiymətlərinin digər ölkələrdən daha aşağı olması müsbət haldır və əgər hansısa məhsulda cüzi qiymət dəyişikliyi, artım olursa, deməli, bu qaçılmazdır, hətta səbəbi də bizim özümüzəndən asılı deyil.

Diqqətə çatdırmaq ki, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) məlumatına görə, 2021-ci ildə dünya ərzaq qiymətləri son 10 ilin ən yüksək səviyyəsinə çatıb. Bu bir reallıqdır ki, bazarı müəyyən edən tələb və təklifdir. Beləki, tələbin yüksək olduğu bazarda qiymətin artımı, təklifin yüksək olduğu bazarda isə ucuzlaşma olur. Onu da nəzərə çatdırmaq ki, global istiləşmə, quraqlıq, tələb-təklif arasında balansın pozulması, daşınma-logistika xərclərinin artması və enerji daşıyıcılarının sürətlə bahalaşması global bahalaşmanı şərtləndirən əsas faktorlardır, hansıki təsirləri bu gün özünü göstərir. Belə olan halda dünya ölkələrində qiymət artımının müşahidə olunması hər zaman təbii proses kimi qəbul olunur.

Nəzərə almaq lazımdır ki, inflyasiyanın formalaşmasında ərzaq məhsullarının payı yüksəkdir. Hazırda ümumi inflyasiyanın təqribən 60%-i ərzaq inflyasiyasının payına düşür və bu heç də təsadüfi deyil. Hazırda 2,1 mlrd. dollar həddində olan kənd təsərrüfatı və ərzaq idxalımız ümumi idxalın 18%-ni təş-

kil edir. Bu baxımdan xarici amillərin təsiri altında 2021-ci ildə artan inflyasiyanın fonunda ölkəmizdə xarici mənşəli, idxal olunan ərzaq məhsullarının qiymətinin artması anlayışla qarşılanır. Hətta onu da bilmək lazımdır ki, 2019-2020-ci illərlə müqaisədə ötən 2021-ci ildə taxılın qiyməti dünya bazarında düz 45%-dən də çox artıb. Daha dəqiq desək, ötən ilin əvvəlindən ilin sonuna, dekabr ayına qədər idxal edilən buğdanın bir tonunun qiyməti 253 dollardan 340 dollara qədər artıb və heç də qiymətlərə təsirsiz düşə bilməzdi.

Sevindirici haldır ki, ötən 2021-ci ildə ölkəmizdə makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi qorunub saxlanılıb. Ölkədə Ümumi Daxili Məhsul 5,6 faiz artaraq, həcmi 92,8 mlrd. manat olub. Qeyri-neft sektorunda, sənaye istehsalında, qeyri-neft sənayesində artım müşahidə olunub. Beləki, artım qeyri-neft sektorunda 7,2 faiz, sənaye istehsalında 5,2 faiz, qeyri-neft sənayesində isə 18,9 faiz qeydə alınıb. Maliyyə ehtiyatları artıb, əlverişli, ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 2,5 mlrd. dollara qədər artmaqla 53,2 mlrd.

dolları keçib və bununla da artıq ölkənin xarici dövlət borcunu dəfələrlə, altı dəfədən çox üstələmiş olub. Həmçinin qeyri-neft ixracı 47%-dən çox artaraq 2,7 mlrd. dollar təşkil edib, o cümlədən kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları üzrə ixrac təxminən 1.1 mlrd. dollar olub ki, bu, 18,3% artım deməkdir. Məzənnə sabitliyi inflyasiya idxalına və inflyasiya gözləntilərinə azaldıcı təsir göstərərək, hansıki, tədviyə balansının profitli olması və qəbul edilmiş makroiqtisadi çərçivə bu məzənnə dayanıqlığını dəstəkləyib.

Göstəricilər qənaətbəxşdir, lakin ərzaq təhlükəsizliyi və ərzaq təminatı ilə bağlı hədəflərimiz var. Müşahidə olunanlar, yeni, dünyada ərzaq məhsullarının qiymətinin yüksəlməsi ölkə daxilində strateji ərzaq məhsullarının istehsalının genişləndirilməsini zəruri edir. Beləki, strateji məhsulların idxalının daxili istehsalı ilə əvəzlənməsi öz aktuallığını qoruyur. Bir sözlə, taxıl-buğda istehsalında məhsuldarlığın artırılması qarşıda ən ümdə vəzifələrdəndir. Bu baxımdan istehsalın artırılması məqsədi ilə bu istiqamətdə subsidiyaların verilməsi gərəkdir. Beləliklə, taxıl tədarükünün artırılması, idxaldan asılılığının minimuma endirilməsi ümdə vəzifə olaraq qarşıda durur. Ərzaq bazarının səmərəli təşkili və tənzimlənməsi hər zaman diqqət mərkəzində olmalıdır, çünki, əhəlinin həyat səviyyəsi və ərzaqla etibarlı təminatı bazarların səmərəli fəaliyyətindən bilavasitə asılıdır. Məhz tələb və təklifin tarazlığı qiymətlərin münasib olmasını qoruyub saxladığı üçün kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılmasına, ərzaq bazarında tarazlaşma-

müvafiq olaraq çörəyin qiymətlərində deyil, digər məhsulların qiymətlərində də süni artımlar etmək istəyirlər və bunu da sadalanan məhsulların qiymət artımı ilə izah etməyə çalışırlar. Halbuki, bu izahın heç bir məntiqi əsası olmadığı kimi, həm də belə artımlar, bahalaşmalar yolverilməzdir. Əlbəttə ki, bu süni artımlara dövlət tərəfindən nəzarət edilir, belə işbazları bu kimi əməllərə əl atmasına yol verilmir və bundan sonra yol verilməsi nəzarətdə saxlanılmalıdır. Məhz bu məqsədlə də süni qiymət

lardan istifadə olunmaqla möhtəkirlik hallarının qarşısının qətiyyətlə alınacağı zərər qədər şübhə doğurmur. Çünki, stehlak bazarına antiinhisar nəzarəti gücləndirilib və bundan sonra daha da gücləndiriləcək. Eyni zamanda, qiymətlərin formalaşmasında şəffaflığın təmin edilməsi üçün qiymətlərin davamlı monitoringi həyata keçiriləcək, xüsusən də ərzaq bazarının səmərəli təşkili və tənzimlənməsi diqqət mərkəzində olacaq.

İnam Hacıyev

COVID-19-un demək olar ki, bütün təhsil alanlara mənfi təsirləri var. Ancaq bu mənfi təsir imkanlı ailələrin uşaqlarında daha çox oldu. Hesabata görə, məktəblər bağlanmazdan əvvəl digər tələbələrə müqayisədə müvəffəqiyyət səviyyəsi aşağı olan tələbələr, COVID-19 prosesi zamanı həmyaşıdlarına nisbətən 2,5 dəfə daha çox mənfi təsirə məruz qalıblar.

Gənclər yaşlı tələbələrə nisbətən daha çox təsirlənir. Bu vəziyyət mövcud bərabərsizliyin daha da artdığını göstərir. Bərabərsizliyin qarşısını almaq və fərqi aradan qaldırmaq üçün tez hərəkət etmək və daha ciddi mübarizə aparmaq lazımdır.

Hesabatdan, xüsusilə ibtidai sinif şagirdləri ilə bağlı daha bir neçə vacib məqama diqqət çəkmək istəyirəm. Riyaziyyat və savadlılıq kompetensiyalarında ciddi azalma müşahidə olunur. Yay tətilindən sonra tələbələrin uğurlarının azalması hər zaman rast gəlinən bir vəziyyətdir. Pandemiya səbəbindən şagirdlərin məktəbdən uzaq qalma müddəti demək olar ki, iki dəfə artdı. Bu, yay tətilinin təsirinin daha çox olacağına işarə idi.

Digər mühüm məqam isə imkanlı tələbələrin bu orta göstəricilərdən daha çox itirəcəkləridir. Qruplar arasında uçurum getdikcə artır. Distant təhsil təhsildə bərabərsizliyin qarşısını almaq imkanı versə də, hələ də resurslara çox məhdud çıxışı olan mühüm bir segment mövcuddur. Kompüter, internet və sakit iş mühiti kimi olduqca sadə görünən bu üçlüyə sahib olmaq hər kəs üçün asan deyil. Qeyd etmək lazımdır ki, bu əsas ehtiyacların ödənilməsi zəruri, lakin kafi şərt deyil.

Azərbaycan pandemiya zamanı məktəbləri ən uzun müddətə bağlanan ölkələr arasında ön sıralardadır. Uzun müddət bağlanan məktəblərə görə tələbələr distant təhsilə məhkum edilmişdilər. Məlum faktıdır ki, heç də bütün tələbələr distant təhsil ala bilmir. Ümumilikdə 1,5 ildən artıq məktəblərin bağlanması şagirdlərə təsirdən müəllimlərlə danışdıq. Müəllimlərin müşahidələri belədir ki, uşaqlarda davranış dəyişiklikləri baş verir, zorakılıq halları artır, savadlılıq vərdişləri azalır.

Gənclər yeniyetməliklərini həmyaşıdlarından uzaqda, evdə və ekran arxasında, ya da təhsil almaq imkanı olmadan keçirdilər. Onların vəsvəyələri və qorxuları artdıqca, asılılıqları da artdı. Pandemiya dostluq etməkdə çətinliklər və artan narahatlıq kimi problemlər yarada bilər. Əgər onsuz da problemli bir mühitdə idilsə, problemləri ilə baş-başa qalırdılar. Üzbəüz təhsilin dayandırılması ilə məktəblərin uşaqların təkəcə akademik təhsilində deyil, həm də sosiallaşmasında ne qədər əhəmiyyətli olduğu görüldü. Dərsləndikən ümumi yerlər, dostlarla vaxt, fasilə vaxtları, məktəbə getmək - bütün bunlar təhsil və öyrənmənin, xüsusən də sosiallaşmanın bir hissəsi idi ki, pandemiya zamanı uşaqlar uzun müddət onlardan uzaq qaldılar.

SİA məsələ ilə bağlı araşdırma apararaq sosioloq, psixoloq və təhsil ekspertlərinin fikirlərini öyrənib.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov: "İlk növbədə qeyd edim ki, pandemiya dünyada təhsil sistemine təsirsiz qalmadı. İlk mərhələdə ölkələrin təhsil sistemi pandemiya adekvat reaksiya göstərə bilmədi, sadəcə proseslərin arxasınca get-

-Birincisi, virusun yayılmasının qarşısının alınması, insanların sağlamlığının qorunması istiqamətində addımlar;

yandırıldı. Bu da ölkəmizdə virusa yoluxanların sayının digər dünya ölkələri ilə müqayisədə az olmasına gətirib çıxardı. Çünki ölkə təhsili öz ətrafında 2 milyondan çox şəxsi birləşdirir və gün ərzində təhsil müəssisələrinə bu qədər insan daxil olur. Bu da böyük hərəkət qüvvəsi deməkdir.

Təhsilin fasiləsizliyini və davamlılığını təmin etmək məqsədilə Təhsil Nazirliyi tərəfindən əhatə dairəsinə görə ən geniş olan ümumi təhsil pilləsində tele-dərslərin təşkili ilə bağlı işlərə başlandı.

rədə qərar qəbul edildi. Zaman göstərdi ki, bu, vaxtında verilmiş və yeganə düzgün qərar idi. Ümumi təhsil müəssisələrinin şagirdləri üçün 11 mart 2020-ci il tarixindən etibarən şənbə və bazar günləri istisna olmaqla, hər gün 5-6 saat TV dərslər yayımlanmağa başlandı, təhsilin əhatəliyi və əlçatanlığı təmin olundu, ümumi təhsil müəssisələrində təhsil alan 1,6 milyon şagird tədrisə cəlb olundu. Dərslər ümumi təhsil proqramına uyğun olaraq bütün sinifləri və əksər fənləri əhatə edir.

Bu işlərin məntiqi davamı olaraq növbəti addım kimi, aprelin 2-dən "Virtual məktəb" layihəsinə start verildi, ölkənin ən iri milli onlayn platforması şagirdlərin istifadəsinə verildi. Layihənin məqsədi yayımlanan tele-dərslərin interaktivliyini təmin etmək və ümumilikdə məsafədən tədris imkanlarını genişləndirmək idi. Hər bir şagird "Virtual məktəb" portalında qeydiyyatdan keçərək öz yaşına uyğun sinifə təyin olunur. Portal vasitəsilə şagirdlər tele-dərslərdə tədris olunan mövzulara əsasən hazırlanmış ev tapşırıqlarını yerinə yetirir və əlavə tədris resurslarından faydalana bilərlər. Portala hər həftə müxtəlif mövzu və fənlərə uyğun olaraq yeni tapşırıqlar əlavə olunur. Müəllimlərin portalda qeydiyyatı təmin edilmiş, onlar tərəfindən portaldakı onlayn dərslərin keçirilməsi üçün imkanlar yaradılmışdır.

Pandemiya dövründə Azərbaycanda tətbiq edilən təhsil platforması UNESCO-nun rəsmi saytında təqdim edilən siyahıda yer almışdır. Belə ki, dünyada COVID-19 pandemiyasının yayılması ilə əlaqədar UNESCO-nun rəsmi saytında (<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions>) şagirdlərin öyrənmə prosesini asanlaşdırmaq məqsədilə distant təhsil platformaları, elektron portallar və təlim təbiiqlərinin siyahısı təqdim olunmuşdur.

Koronavirus pandemiyasının təsirlərinin minimuma endirilməsi məqsədilə Nazirlər Kabinetinin "Sosial baxımdan həssas əhali qrupuna aid edilən ailələrin üzvü olan tələbələrin təhsil haqqı xərclərinin ödənilməsi barədə" 13 aprel 2020-ci il tarixli qərarı imzalanmışdır. Həssas əhali qrupuna ünvanlı dövlət sosial yardımı alanlar; hər iki valideyni (tək valideyni olduqda isə həmin şəxs) və ya qanuni nümayəndələri aşağıdakı kateqoriyaların hər hansı birinə aid olanlar:

I və II dərəcə əlilliyi olan şəxslər;

işsiz kimi qeydiyyatda olanlar; yaşa görə əmək pensiyaçıları; yaşa görə sosial müavinət alanlar aid edilmişdir.

Qərar ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan 22 mindən artıq tələbəni əhatə edəcək. Qeyd edilən kateqoriyalardan olan tələbələrin təhsil haqqı xərcinin 50 faizi 2019-2020-ci ilin yaz semestri üzrə, 50 faizi isə 2020-2021-ci tədris ilinin payız semestri üzrə elektron qaydada dövlət büdcəsi hesabına ödəniləcək. Tələbələrin təhsil haqqı xərclərinin dövlət tərəfindən ödənilməsi üçün 40 milyon manat məbləğində vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Təhsil Nazirliyi tərəfindən bu məqsədlə yaradılmış e-təlebe.edu.az elektron portalı üzərindən artıq 20 mindən çox tələbə qeydiyyatdan keçərək sənədlərini təqdim etmişdir

Ardı Səh. 12

Onlayn təhsil şagirdlərə nə qazandırdı?

mişdir. Əksər hallarda təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin dayandırılmasının qısa bir müddət sürəcəyi və tezliklə fəaliyyətini davam etdirəcəyi barədə gözləntilər var idi. Lakin pandemiyanın kütləvi itkilərlə müşayiət edilməsi və hələ uzun müddət davam edəcəyi aydın olandan sonra, təhsil sistemləri təhsilin fasiləsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər görməyə başladılar.

Dövlətimizin pandemiya qarşı mübarizədə addımları əsasən 3 istiqaməti əhatə edir:

tində addımlar;

İkincisi, pandemiyanın global iqtisadiyyatda yaratdığı dalğalanmanın təsirlərinin minimallaşdırılması, sosialyönümlü paketlər;

Üçüncüsü, pandemiya ilə mübarizədə beynəlxalq səylərə dəstək, bu məzmununda global dialoqun və əməkdaşlığın təşkili.

Bu istiqamətdə təhsil sistemi daha aparıcı mövqeyə malik oldu. Belə ki, ilk mərhələdə martın 3-dən bütün təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesi mərhələlərlə tədris ilinin sonunadək da-

Dərslərin nümayişi üçün televiziyanın seçilməsi təsadüfi deyildi. Belə ki, ölkənin bütün regionlarında, xüsusilə də ucqar kəndlərdə şagirdlərin fasiləsiz və sürətli internet bağlantısı ilə təmin edilməsi sahəsində çətinliklər olduğu üçün onların müəyyən hissəsinin dərslərdən yararlanma bilməməsi ehtimalı var idi. Dövlət televiziyasının bütün ölkəni əhatə etdiyi nəzərə alınaraq, dərslərin 2 televiziya kanalında (Azərbaycan Televiziyanın "Mədəniyyət" kanalı və "ARB Güneş" kanalı) yayımlanması ba-

Əvvəli-Səh-11

Pandemiya müəllim peşəsinin nə qədər əhəmiyyətli olduğunu bir daha təsdiq etdi. Belə fikirlər səslənirdi ki, müasir inkişaf dövründə müəllimə ehtiyac azalır, təhsilənlər sərbəst öyrənmə imkanlarından yararlanırlar. Lakin belə hadisələr bir daha sübut edir ki, müəllimlik alternativli olmayan bir peşədir. Cəmiyyət bir daha əmin oldu ki, Azərbaycan müəllimləri hər zaman üzərlərinə düşən missiyanı şərəflə yerinə yetirmiş, şagirdlərə mükəmməl bilik, savad verməklə yanaşı, onların milli-mənəvi dəyərlər, azərbaycançılıq ruhunda tərbiyəsinə, layiqli vətəndaş kimi formalaşmasına bütün həyatını sərf etmişlər. Pandemiya dövründə fədakarlıq göstərən peşə sahibləri insanların sağlamlığını təmin edən həkimlərlə yanaşı, şəxsi qayğılarını kənara qoyaraq təhsilin fasiləsizliyini təmin edən müəllimlər oldu. Müəllimlər ən müasir elektron sistemlərdən, platformalardan istifadə edərək onlayn dərslər təşkil etdilər, proqram materiallarının mənimlənməsinə səy göstərdilər, şagirdləri ilə ünsiyyətdə oldular və tədris ilinin uğurla başa çatdırılmasına zəmin yaratdılar.

Pandemiyanın əsas dərslərindən biri də ondan ibarət oldu ki, həm təhsilverənlər, həm də təhsilənlər mükəmməl rəqəmsal bacarıqlara malik olmalıdırlar. Belə bacarıqların olmaması yüksək texnologiyalardan və müasir təbiiqlərdən istifadə imkanlarını məhdudlaşdırır, təhsilə və fəaliyyətə ciddi maneələr yaradır. Bu baxımdan əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də rəqəmsal bacarıqların formalaşdırılmasına xidmət edən tədbirlərin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi olmalıdır.

Keyfiyyət hər hansı məhsulun, xidmətin (prosesin) əvvəlcədən müəyyən edilmiş standartlara, etalonlara uyğunluq dərəcəsidir. Bir məqamı qeyd edim ki, distant təhsilin keyfiyyət standartlarını biz hələ müəyyən etməmişik. Əslində bizim heç əyani təhsilimizdə də keyfiyyət yoxdur, indi onlayn təhsilimizdə nə keyfiyyət axtarıyıq?

Universitetlərdə təhsilin keyfiyyət meyarları "Keyfiyyətin menecment sistemi" adlı mexanizm və standartlarla müəyyən edilir. Bu Boloniya Prosesinin ən mühüm tələbidir. Universitetlərimizin əksəriyyətində formal olaraq belə bir şöbə yaradılsa da, onların fəaliyyəti hələ keyfiyyətə təsir edə bilməyib. Çünki TN Boloniya prosesinə qoşulduğumuz 15 il ərzində bu mexanizmi yarada bilməyib. Hansı universitetimiz "Keyfiyyət üzrə Beynəlxalq Agentliyin" akkreditasiyasından keçib? Deyilənlərə görə TN-nin nəznində son illər "Təhsildə Keyfiyyət üzrə Agentlik" yaradılıb. Amma hələki onun da fəaliyyəti hiss edilmir.

Distant təhsilin keyfiyyəti iki parametr üzrə müəyyənləşə bilər:

1) Təlimin elektron idarə edilməsi sisteminin keyfiyyəti (LMS-in keyfiyyəti),

2) məzmunun keyfiyyəti (kontentin keyfiyyəti).

1-ci parametr üzrə ölkəmizdə təcrübə yoxdur, bu sahədə hələ 10 il işləməliyik. Amma 2-ci parametr üzrə təcrübəmiz var. Bu təcrübə isə ondan ibarətdir ki, bizdə təhsilin məzmunu və tədris metodik bazası çox bərhad haldadır. Maraqlıdır, ali təhsilin məzmunu və müa-

Onlayn təhsil şagirdlərə nə qazandırdı?

sir tələblərə cavab verən dərslərlərin, elektron dərslərlərin, tədris metodik komplekslərin, ali təhsil üzrə portalların hazırlanması üzrə TN və universitetlər nə iş görüb, bu sahəyə nə qədər vəsait sərf ediblər?

Ən yaxşı universitetlərimizdə də biz hələ normal distant təhsil sistemi qura bilməmişik. Niyə? Deyilənlərə görə universitetlərimizin buna maddi imkanı yoxdur, universitetlərimiz pul qazana bilmir. Bəs niyə xarici universitetlər milyard dollarla pul qazandıqı halda bizim universitetlərimiz belə

kasıbdır? Bu ərəfədə ölkənin aparıcı universitetinin əksi rektorunun yüz milyonlarla dollar dəyərində olan şəxsi biznesi barədə gözcamaşdırıcı sensasion məlumatlar verilir.

Sual olunur: belə kasıb universitetin rektoru necə oldu ki, qeyri-rəsmi milyoner oldu? Çünki, universitetin inkişafına yönəlməli olan milyonlar, bu rektorun şəxsi biznesinin inkişafına yönəlib. Bu proses 10 illər ərazində davam edib. Bəs bunu gören, nəzarət edən qurumlar niyə göz yumub buna? Bax bu səbəbdən bizim hətta

aparıcı universitetimizdə də distant təhsil yoxdur, olanlar da çox keyfiyyətsizdir.

Bir tərəfdə dünyanın tanınmış, lider və maddi cəhətdən zəngin universitetlərinin kasıb rektorları, digər tərəfdə isə bizim geridə qalan, deqradasiyaya uğrayan kasıb universitetin zəngin rektoru.

Bir tərəfdə dünyanın zəngin "Sahibkar Universitetləri" və kasıb rektorları, bir tərəfdə bizim kasıb universitetimiz və sahibkar rektorumuz. Deyəsən biz neft kapitalını insan kapitalına çevirmək haqqında illər ərzində müzakirələr apar-

duğumuz müddətdə, bəziləri asanlıqla neft kapitalını rektor kapitalına çevirə biliblər".

Psixoloq Zeynəb Əyyubova: "Əvvəla orta nəsil, orta yaşlı nəsil texnika ilə işləməyi, müasir metodları öyrəndi, onlayn şəkildə də nələrsə etməli olduğumuzu bildik və öyrəndik. Düzdür, diqqət əksikliyi yaratsa da, biraz bəzi müəllimlərdə göz problemi yaratsa da artıq birdən-birə ölkə olaraq xaricdən təhsil, seminarlar, məşhur insanlarla dərslər almaq kimi vərdişlər yarandı. Artıq onların dərslərinə getmək bizim üçün nə qədər çətin olacaqdısa onlayn sistemdən onlar özü bizim evimizə gəldi.

Bundan əlavə onlayn sistem bizə onu da öyrətdi ki, biz hər bir şəraitdə istəsək təhsil alırıq, irəli gedərik, istənilən bir müsbət vərdişə yiyələnə bilərik. Onlayn təhsilin verdikləri ilə bərabər aldıkları da oldu. Aldıkları o oldu ki, canlı görüşlər azaldı, insanların bir-biri ilə münasibəti, hal-əhval tutması və s. pozuldu".

SİA araşdırma mövzusu ilə bağlı tələbələrə də fikirlərini öyrənib:

Tələbə Aytac Ali: "Təhsilin distant formada təşkil edilməsi aniden və vəziyyətə görə məcburi qaydada olması ilk başlarda hər kəsə çətinlik yaratdı. Doğrusu, o qədər də tez alışa bilmədik. Çünki ilk olduğu üçün metodika elə də düzgün qurulmamışdı. Lakin vaxt keçdikcə istər müəllim heyəti, istərsə də tələbələr yeni düzənə öyrəşə bildilər.

Öz adımdan deyim, distant təhsil mənə zamanı daha yaxşı dəyərləndirməyə imkan yaratdı. Dərslərimlə birlikdə həm də təcrübə qazanmaq üçün ixtisasıma bağlı işdə çalışmağa başladım.

Bir şey üçün təəssüflənirəm ki, tələbəlik illərini tam yaşaya bilmədik. Bir göz qırpımında bitdi. Qalan bütün təəssüratlarım normaldı bu bəradə".

Tələbə Şəhanə Paşayeva: "Onlayn təhsil sayəsində vaxta qənaət etdik, texnologiyaya daha yaxın olduq. Həmçinin, bir növ pula da qənaət etmiş olduq. Çünki yol xərcimiz çıxmırdı. Adını bilmədiyimiz bir çox ünsiyyət proqramları ilə tanış olduq. Buraya "Zoom", "Blackboard" və "Teams" proqramları aiddir".

Tələbə Zərincac Maisqızı: "Bildiyimiz kimi, pandemiya səbəbi ilə universitetlər, məktəblər qapandı və onlayn təhsil formasına keçdik. Bu illərdə isə təhsili artıq hibrid formasına keçirdilər. Onlayn təhsildə biz texnologiya ilə bağlı bilgilerimizi genişləndirdik. Onlayn seminar və tədbirlərin nə olduğunu daha yaxından öyrəndik. Yəni, onlayn təhsilin bizə qatdıqlarını da dana bilmərik. Təbii ki, ənənəvi təhsilin yerini heç nə verə bilməz".

Ayşən Vəli

Öyrətmirəm əl çəkin...

(FELYETON)

İnam Hacıyev

Ay həzrat, məmləkətimizdə hesaba gəlməz sayda məktəblər balaların, vətən övladlarının qulluğu-şəri-findədir, hansıki, yeni bina edilən, təmir edilən bu elm ocaqlarına baxanda adamın sədəf dəhanından bədahətən, "əlhaq, əlhəq, gözəl binasən!", kəlmələri çıxır.

Bax, elə bu səbəbdəndir ki, hər kəs cani-könüldən, "ey gözü, ey canım, get məktəbə cavanım!", deyə balaları uşkola göndərir. Çün bu balaların elm ilə təşviq olunmasına şəraitin olmasına zərər qədər şəkk-şübhə yoxdur. Fəqət əfsus ki, "nə dərs olaydı, nə məktəb, nə elmü-sənət olaydı, nə dərsə, məktəbə, elmə, filanə hacət olaydı!", deyənlər də varmış. "Bu bişüurların ağına, kamalına bax bir, qadam kəmalınıza, bari sizdə qeyrət olaydı", deməyim gəlir.

Əlqərəz, uşkolada ümumi tədrisin istədiyimiz kimi olması üçün bizə müsaidə edildi və əcəba bundan nə nəticə hasil oldu? Bunu bəlli etmək heç də müşkül sayılmaz, bir halda ki, təhqi və tədqiq etmək kimi imkanımız, məramımız var.

"Uşkol gedən balam vay", deyən, ahu-nalə edən fəqir-füqərə hardan biləydi ki, günlərin bir günündə, "qoymaram məktəbə, bir qabil uşaqdır uşağım", deməyinə ehtiyac, filan qalmayacaq. Xülasə, ərz edirəm ki, dəxi bundan sonra "oxutmuram əl çəkin", kimi bir xitab olunmaz, çün, uşkol getmək vacib əməllər sırasında bulunur. Bir ərbab övladının kamala çatmasına çalışsın, əli cibində olar və indi üçitələ, uşkola yox, repetitor deyilən bir babaya müraciət et-sə yetər.

Mərhəbə! Səd mərhəbə!... Əcnəbilər səyrə balonlarla çıxarkən, elm-irfandan imtinamı olundu? Fəqət, "elmdə mahir olalar, fəzlə bəhər olalar, geyələr don, gedələr məktəbə on-on". "Qəm yemə, səbr et, bu da, yahu, keçər!", deməyə tələsməyin. Zənn edəlim ki, "adəmi adəm eyləyən paradır, parasız adəmin üzü qaradır", əcəba, övladi-bəşərə elm-irfan da verən para oldumu?

"Çatlayır, Xanbacı qəmənd üreyim, qavışıp lap acığımdan küreyim", mənə qınamayın. "Mən hələ dördü birin yazmayıram", yazmış olsam gör nə göftigülər qopar.

"Kim sizi qəyyum edib, hökm edəsiz bizlərə", deyənlərin olacağı əşhədü-biləh məlum məsələdir. Hərçənd, bunu sual etmək istəyənlərə mən də bəyan etmək istədim ki, indi valideyin, "oxutmuram əl çəkin" demir, az qala, uşkolada üçitələ, öyrətmirəm əl çəkin, deyir ki, bəndeyi-fəqirlərin hərsi bir müəbbiyə, yəni, dövrün, zamanın dili ilə desək, bir repetitor tutub, para müqabilində övladlarını təhsilli, kamallı etsinlər.

Bax, "budur aləmi-nisvan, budur həli-müsəlman". Heç şübhə etmərik ki, bizə nə, deyənlər də bir gün giriftar olar əlbət bu xüsusda. "Bizlərə dəxli nədir yoxdur əgər çarələri, qoy ağarsın fəqərə gözlərinin qarələri", deyən övladi-vətən üçün demək istədik ki, "bimərhəmet əyanlarına şükr, xudaya!".

Dezinformasiyalara qarşı mübarizə NECƏ APARILMALIDIR?

"Sosial şəbəkələrdə dezinformasiyaların yayılması adi hala çevrilib. Hətta neinki bizdə bütün ölkələrdə də sosial şəbəkələrdə bu kimi problemlər mövcuddur". Bu sözləri S?A-ya açıqlamasında Azərbaycan Demokratik Jurnalistlər Liqasının sədri Yədigar Məmmədli deyib. Onun sözlərinə görə, günümüzdə sosial şəbəkələr çox vacib bir elementdir: "Sosial şəbəkələr insanların fikrini ifadə etmək üçün çox böyük bir platformadır. Çox təssüf ki, bu cür böyük imkanların içində bu fəaliyyətə ziyan vuran, məqsədlər güdən, öz məqsədlərinə xidmət edən bir sıra qurumlar var ki, onlar bu vəziyyətdən sui-istifadə edirlər. Bu kimi halların qarşısının alınması üçün tək biz yox, bütün dünya bu barədə araşdırmalar aparır. Çox təəssüf ki, sosial şəbəkələr elə bir açıq müstəvidir ki, burada müəyyən qanunların yaradılması baxımından administrativ tədbirlərin görülməsi, qadağalar, cəzalar keçmir. Bu mümkün də deyil".

Yədigar Məmmədli həmçinin qeyd edib ki, sosial şəbəkələrdə ciddi mənbə olmayan qurumların məlumatı ciddiyyə alınır: "Onların məlumatlarını bəzən götürüb doğru olub-olmadığını araşdırmaq lazımdır. Çox təəssüf ki, özlərini xəbər portalı adlandıran saytlar da var ki, bəzi sosial şəbəkədəki xəbərlərin doğru olub-olmadığını yoxladan, araşdırmadan xəbər kimi saytda paylaşırlar. Əslində sosial şəbəkələrdə saxta xəbərlərin verilməsi bizi narahat etməməlidir. Amma həmin saxta məlumatların xəbər saytları üzərindən yayılması ciddi problem təədir. Buna görə də biz jurnalistlərin üzərinə düşən məsuliyyət də ondan ibarətdir ki, sosial şəbəkələrdə daha çox ümumi reaksiya yaranan, həmiyə maraqlı olan məsələləri daha dəqiq araşdırmalı, onun dəqiqliyini yoxladıqdan sonra isə yaymalıyıq. Belə olduqda dezinformasiyaların da sayı azalar".

Arzu Qurbanzadə

Tarixə şəhid qanı ilə yazılmış 20 Yanvar faciəsi

Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə xalqımızın tarixinə Qanlı Yanvar faciəsi kimi daxil olmuş 1990-cı il 20 yanvar faciəsindən 32 il ötür. Ermənistanın təcavüzkar hərəkətlərinin və keçmiş SSRİ rəhbərliyinin onlara havadarlığının nəticəsində baş verən 20 Yanvar faicəsi Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi bu vəhşi terror aktı insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi bəşər tarixində qara səhifə olaraq qalacaqdır.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ rəhbərliyinin göstərişi ilə Azərbaycanda kommunist rejimini saxlamaq və milli azadlıq hərəkatını boğmaq məqsədilə Bakıya 35 minlik (bəzi məlumatlara görə, qoşun sayı 60 min nəfərə çatırdı) ordu yeridildi. Mixail Qorbaçov başda olmaqla sovet imperiyasının rəhbərliyi Bakıda "rus və erməni kartından" da məharətlə istifadə etdi. Guya Bakıya qoşun onları, hərbi qulluqçuların ailələrini qorumaq, "millətçi ekstremistlər" tərəfindən hakimiyyətin zorakılıqla ələ keçirilməsinin qarşısını almaq üçün

yeridilmişdi. Əslində isə bu, açıq riyakarlıq, ağ yalan idi. Çünki sovet rəhbərliyinin "dəlilləri" hətta həqiqətə yaxın olsaydı belə, Bakıya təcavüzkar dırnağadək silahlandırılmış qoşun göndərməyə ehtiyac yox idi. Bütün bunlara baxmayaraq, 1990-cı il yanvarın 19-da Mixail Qorbaçov SSRİ Konstitusiyasının 119-cu, Azərbaycan SSR Konstitusiyasının 71-ci maddələrini və eləcə də "Vətəndaş və Siyasi Hüquqlar" barədə Beynəlxalq müqavilənin I maddəsinə görə, Azərbaycan Respublikasının suveren hüquqlarını kobud şəkildə pozaraq, yanvarın 20-dən Bakıda fəvqəladə vəziyyət elan edilməsi haqqında fərman imzaladı. Həmin gecə tanklar və BTR-lər Bakı küçələrində qarşılarına çıxan hər şeyi əzir, hərbiçilər hər yanı amansız atəşə tuturdular. İnsanlar neinki küçələrdə, hətta avtobusda gedərkən, öz mənzillərində oturdular yerə güllələrə tuş gəlirdilər. Yaralıları aparmağa gələn "təcili yardım" maşınlarını və tibb işçilərini də atəşə tuturdular. Bir neçə gün ərzində 137 insan öldürülmüş (onlardan 117-si azərbaycanlı, 6-sı rus, 3-ü yəhudi, 3-ü tatar idi); 744 adam ağır xəsarət almış; 4 şəxs itkin düşmüş; 400 nəfər isə həbs edilmişdi. Yanvarın 20-də fəvqəladə vəziyyət elan edildən sonra əlavə 21 nəfər qətlə yetirilmişdi. Fəvqəladə vəziyyət elan edilməmiş rayonlarda isə (Neftçala, Lənkəran) 25-26 nəfər öldürülmüşdü.

Qara 20 Yanvar faciəsindən bir gün sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyinə gedərək qırmızı rejimin Azərbaycanda həyata keçirdiyi qanlı aksiyayı törədənəri ifşa etməsi o dövrdə xalqımıza dayaq, təsəlli oldu. Xalq o ağır günlərdə köməksiz olmadığını hiss etdi. Uzun illər Azərbaycana rəhbərlik edən, keçmiş ittifaq dövlətində yüksək vəzifələrdə çalışan, zəngin idarəçilik təcrübəsi və sarsılmaz iradəsi ilə SSRİ rəhbərliyinin qəzəbinə tuş gələrkə təqəddə göndərilən Heydər Əliyev yenə də, bütün məhrumiyyətlərə baxmayaraq, o ağır günlərdə xalqının sırasında, onunla birgə oldu, həmrəy oldu. Ulu öndər Heydər Əliyev öz bəyanatı ilə, əslində, Azərbaycanda gedən proseslərə qiymət verdi. O, SSRİ rəhbərliyinin Azərbaycana münasibətdə qətiyyətin xoşniyyətli davranmadığını diqqətə çatdırdı. Həki-

SEYFƏDDİN ƏLİYEV,
YAP Masallı rayon
təşkilatı sədrinin
səlahiyyətlərini icra edən

miyyəti həm də onda qınadı ki, Azərbaycanı siyasi savadı olmayan, kölə xislətli insanın rəhbər təyin olunması xalqla hakimiyyət arasında dərin uçurumun yaranmasına səbəb olub. Bu uçurumun yaradılması da, ilk növbədə, mərkəzi hakimiyyətin maraqlarına xidmət edirdi və bununla belə, gələcəkdə yaranacaq bütün problemlərin, konkret desək, 20 Yanvar faciəsinin baş verməsinə səbəb olmuşdu.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Soveti 1990-cı il noyabrın 21-də bu hadisəyə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verdi. Sovet hakimiyyətinin süqutundan və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra bir müddət başları hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışan Azərbaycan rəhbərləri xalqımıza qarşı törədilən bu ağır cinayətin səbəblərinin araşdırılması və cinayətkarların müəyyənləşdirilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparmadılar. Yalnız ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışından sonra - 1994-cü ildə 20 Yanvar hadisələri dövlət səviyyəsində siyasi-hüquqi qiymətini aldı.

Beləliklə, 20 Yanvar faciəsi tarixi yaddaşımızda təkə kədərli hadisə, hüzn günü kimi qalmadı, onun xalqımızın taleyindəki və tarixindəki yeri mənə və mahiyyət baxımından daha mötəbərdir. 20 Yanvar Azərbaycan xalqının tarixinə həm də fədakarlıq və qəhrəmanlıq zirvəsi kimi daxil oldu. Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş bütün şəhidlərin ruhu şaddır. Çünki Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusu Azərbaycan xalqının 30 illik həsrətinə son qoyaraq torpaqlarımızı erməni işğalından azad edib yeni realıq yaratdı, "Dəmir yumruq" qalib gəldi. İndi həmin ərazilərdə Azərbaycanın uğurlu bayrağı dalğalənir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işlərinə başlanılıb və məcburi köçkünlər öz doğma torpaqlarına qayıtmağa hazırlaşırlar.

20 Yanvar isə qəhrəmanlıq tariximizin başlanğıcıdır. Nə qədər ki, Azərbaycan var, şəhidlərimizin xatirəsi də əbədi yaşayacaqdır. Və Bakının ən möhtəşəm məkanında Vətən uğrunda canlarını qurban vermiş mərd, igid oğul və qızlarımızın uyuduğu Şəhidlər xiyabanı xalqımız üçün müqəddəs bir and yerinə, milli iradəmizin şanlı-şərəfli bir salnaməsinə çevrilib. Şəhidlərimiz və Şəhidlər xiyabanı azadlığımızın, müstəqilliyimizin, milli iradəmizin simvolu kimi bundan sonrakı nəsillərə də bir qürur mənbəyi olacaqdır.

Erməni təxribatları nə ilə nəticələnəcək?

“Bildiyiniz kimi ermənilər tarixən təxribatlarla məşğul olub. Bunların heç bir zaman dövləti olmayıb. Hər şey kilsənin əlində cəmləşdiyinə görə bilirsiniz ki, din siyasətə çevriləndə daha çox dindən uzaqlaşır və siyasətə yaxınlaşır. Ona görə də Ermənistan keşişləri öz maraqlarına uyğun olan erməniləri elə də tərbiyələndiriblər”. Bu sözləri S?A-ya açıqlamasında politoloq Cümşüd Nuriyev deyib.

sinde artıq qramlarla yox, kiloqramlarla narkotika aşkar olunur və tək-tək yox, hər gün sayları kifayət qədər çox olan adamlar həbs olunur. İranın bəzi qüvvələrinin Azərbaycanda aparmaq istədiyi həm özlərini maddi cəhətdən, həm də Azərbaycanı çökdürmək cəhətdən apardığı bu siyasət də iflasa uğrayır. Ona görə də onlar da maraqlıdır ki, ermənilər təxribat törətsin.

Bilirsiniz ki, Paşinyan müharibəni udurdu yenidən seçildi. Yeni, bu o deməkdir ki, Ermənistanda yaşayan ermənilər Qarabağın onlara artıq yük olmasını heç istəmir və onlar Qarabağdan əllərini çəkiblər.

Amma Rusiya bunları məcbur edir ki, sən əlini çəkə bilməzsən. O tərəfdən də Fransa prezidenti Emmanuel Makronun seçkiləri var. Yeni, Fransanın bu ara qarışdırmaq siyasəti mart ayına qədər davam edəcək. Ondan sonra onlar da bunlardan əl çəkəcəklər. ABŞ-Rusiya qarşılıqlı siyasəti artıq Ermənistan-Rusiya müstəvisindən Ukrayna-Rusiya müstəvisinə keçib. Ona görə də bir növ onlar da ermənilərin təxribatla məşğul olmasında indi ABŞ o qədər də maraqlı deyil. Avropa da deməzdim ki, maraqlıdır.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Azərbaycan Prezidentinin Brüssel səfərindən sonra Avropa ittifaqı Azərbaycana münasibəti demək olar ki, 180 dərəcə müsbət istiqamətdə dəyişib. Bilirsiniz ki, hələ ermənilər 19-cu əsrlərin axırlarından təxribatla məşğul olurlar. Azərbaycan Ordusu, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Qarabağı necə azad etdisə, həmin “Dəmir Yumurq” yerindədir”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Elçin Bayramlı

Kino müharibəsi

Dünyada ən nəhəng video portal, internet televiziyası sayılan youtube.com saytı, həmçinin digər videoportallar internet istifadəçilərinə dünyada istehsal edilmiş demək olar ki, bütün videomaterialları seyr etmək imkanı verib. Bədii film həvəskarları üçün isə bu kimi videoportallar tükənməz mənbədir.

Azərbaycanda son dövrlərdə çəkilmiş filmləri videokasetdə və ya diskdə əldə etmək mümkündür. Lakin bunu Sovet dövründə çəkilmiş filmlər haqda demək mümkün deyil. Bu filmlərin böyük əksəriyyətini televiziya nümayiş etdirmirlər. Yapışbılar 5-10 bədii filmimizdən ilboyu fırladırlar efirdə. Artıq eyni filmləri o qədər veriblər ki, bu filmlərə tamaşaçının marağı itib.

Halbuki, Sovet dövründə “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının istehsalı olan minlərlə bədii, sənədli, televiziya və cizgi filmləri, teletamaşalar var ki, bunların varlığından yaşlı nəsiləndən başqa qalanlarının demək olar ki, xəbəri yoxdur. Hətta yaşlı nəsil belə hamısına baxmayıb. Hər dəfə internetdə ələsinə rast gəlsən ki, adam təəccüb edir ki, belə filmimiz də var imiş, necə indiyədək bilməmişik.

Nədənə telemenecerlərə elə gəlir ki, 3-cü və ya 4-cü dərəcəli amerikan ujas filmləri, qanlı-qırğınlı döyüş kinoları tamaşaçı üçün daha arzuolunan və daha səviyyəlidir. Maraqlıdır, görəsən, xarici filmləri əldə etmək, yayımlamaq öz filmlərimizdən daha ucuzmu başa gəlir?

Məlumatlara görə, “Azərbaycanfilm”-in istehsalı olan filmləri yayımlamaq üçün 150-200 manat ödənməlidir. Özel televiziya rəhbərləri bunu bəhanə götürürlər, lakin cavab verirlər ki, xarici filmlər bundan ucuzmu başa gəlir? Ya da, niyə şou verilənlərə yüz minlərlə pul xərcləyən telekanallar niyə öz filmlərimiz üçün 100 manat ödəmək istəmir.

Yutub-da artıq demək olar ki, əksər bədii, sənədli, cizgi və s filmlərimiz yerləşdirilib. Portalda axtarış apararkən mənə məlum oldu ki, bizim bədii filmlərin sayı mən təsəvvür etdiyimdən xeyli çox imiş.

Özü də bunları hansısa aidiyyəti dövlət təşkilatı yox, fərdi şəxslər edib. Bu işə sərf olunan əziyyəti, enerjini, vaxtı təsəvvür belə etmək çətindir. İndi dünyanın bütün ölkələrində istənilən adam istənilən vaxt istənilən Azərbaycan kinosunu, filmini izləyə bilər və izləyir də. Filmlərə yazılan şərhərdən bu, görünür. Xüsusilə də, rus dilində xeyli filmimiz olduğuna görə, bu, dünyada rus dilində danışan və ya başa düşən yarım milyard yaxın insana çıxış deməkdir. Təəssüf ki rus dilində çəkilmiş filmlərimizi də verirlər, ən azı dublyaj edib efirə vermək olardı.

Bu nəhəng baza internet televiziyaçıları üçün isə göydəndüşmə müftə arxivdir. Lakin maraqlıdır ki, onlar da bu arxivdən istifadə etmək niyyətində deyillər, efiri xarici və yerli kliplər, amerikan filmləri ilə doldurmağa üstünlük verirlər.

Lakin qeyd etmək lazımdır ki, internetdə yerləşdirilən filmlərin bir çoxu orijinal deyil, bəziləri çox keyfiyyətsizdir, videokasetdən ya da teleefirdən köçürülüb. Bu həmin filmləri yerləşdirənlərin günahı deyil, bu işdə onlara bu sahəyə cavabdeh orqanlar kömək etməyə borcludurlar.

Dövlət özü bir videoportal yaratmalı, xalqımızın ən azı son 100 ildəki bütün videoarxivini köhnə lentlərdən keyfiyyətli şəkildə köçürərək oraya yükləməlidir. Əksər ölkələrə belə ediblər. Məsələn, Rusiyada neçə-neçə belə nəhəng kino portalı var ki, minlərlə filmi yüksək keyfiyyətli şəkildə izləmək mümkündür. Üstəlik, bir çox ağqara filmləri rəngləndirib yenidən yükləyiblər. Ona görə də, əhali tarixi kinoların hamısına istədiyi vaxt baxa bilər.

Qlobal ideoloji mübarizədə və informasiya müharibəsində şüura ən güclü təsir vasitəsi olan kinonun spesifikasi rol və mühüm payı var. Amerikan filmlərinin global miqyasda gördüyü işi, əldə etdiyi nəticəni başqa heç bir vasitə ilə etmək mümkün deyildi.

Kino və filmlər cəmiyyətin təlim-tərbiyəsi, gənclərin mənəvi sağlam yetişməsi üçün ən əhəmiyyətli vasitədir. Bu ən güclü ideoloji silahdır. Bu silahdan bizdə də var, özü də dünyanın əksər ölkələrindən daha çox, daha güclü və daha səviyyəli bir kino xəzinəmiz var. Qalır ondan istifadə etmək.

POLİTOLOQ ŞƏRH ETDİ

Onun sözlərinə görə, dünyada ən çox təxribatçı xisləti çox pis olan ikiüzlü, riyakar həm də həddən artıq öz sözünü tutmayan bir etnokorporasiyadır: “Bu gün də həmin siyasəti davam etdirirlər. Çünki bunlar bunu tərgidə bilmirlər. Artıq o qədər adətəkar olublar ki, bunun tərgidilməsi mümkün deyil. Bunlar müharibədən uduzmağı gözləmişdilər və Azərbaycan ordusunun Zəfəri erməniləri tək-cə hərbi-iqtisadi cəhətdən çökdürmədi, ermənilər ideoloji cəhətdən də məhv oldular. Bunlar bugünə qədər özləri yalanlar quraşdırıb ona inanmışdılar ki, bütün gəncliyi də inandırirdilər. Artıq həm kilsə, həm də bu dünya ermənilərindən pul yığan həmin o dəstə bunun aradan qalxmasından qorxur deyə yenidən təxribatları davam etdirir. Bəlkə də qayıtdılar siyasəti ilə məşğuldurlar”.

Politoloq sözlərinə belə davam edib: “Birincisi bu təxribatların davam etməsi ermənilərin fitrətindən doğan bir şeydir. İkincisi erməniləri hal-hazırda bu təxribata çəkən bizim şimal və

cənub qonşumuzdur. Bunların öz maraqları var. Şimal qonşumuz bir növ bütün Cənubi Qafqazı öz təsir dairəsində saxlamaq istəyir və Ermənistanın əlindən çıxmasını istəmir. Bilirsiniz ki, cənub qonşumuz da daha çox Azərbaycandakı gəncləri narkotika və digər bu tipli şeylərlə zəhərləyirdilər. İndi Azərbaycan buna son qoymağa başlayıb.

Son bir neçə ay ərzində Daxili İşlər Nazirliyinin, Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin çox peşəkarcasına aparılan əməliyyatları nəticə-

“Nar”ın dəstəyi ilə ən böyük Azərbaycandilli səsli kitabxana yaradıldı

“Nar”ın dəstəyi ilə “Canlı kitab” layihəsi çərçivəsində dünya və Azərbaycan ədəbiyyatından 64 müəllifin 550-dən artıq əsəri ana dilimizdə audiokitab şəklində “YouTube” kanalında yerləşdirilib. Mütaliəyə marağı olan hər kəs müxtəlif janrlarda və həcmərdə olan bədii əsərləri “Nar”ın yüksək keyfiyyətli interneti vasitəsilə “Canlı kitab” kanalının “YouTube” sahifəsindən izləyə bilərlər.

Səsli ədəbiyyat kitabxanasının yaradılmasında məqsəd mütaliəni təqin etmək və kitabları hər kəsə daha əlçatan

Canlı Kitab

O danışın, sən dinlə!

ətməkdir. Eyni zamanda, görmə məhdudiyyətli şəxslərin mütaliəsi üçün imkanlar açmaqdır. İstifadəçilərin rahatlığı və ödənişsiz istifadəsi üçün audiokitabxana “YouTube” platforması üzərindən yaradılıb. Layihə çərçivəsində əsərlərin toplanmış elektron daşıyıcıların görmə məhdudiyyətli şəxslərə paylanması nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, layihə həftənin şənbə və bazar günləri saat 12:00-dan 14:00-dək “Radio Antenn” 101.1 FM dalğasında, eyni zamanda radionun və “Canlı ki-

tab” verilişinin rəsmi “Facebook” sahifələrində canlı yayımlanır.

“Azerfon” şirkəti (“Nar” ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. “Nar” ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. “Nar” ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. “Nar” şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 91%-ni əhatə edir və 8780-dən artıq baza stansiyası ilə 2,3 milyondan çox abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir. Mobil operator şəbəkə keyfiyyətinin davamlı təkmilləşdirilməsi strategiyası çərçivəsində səs keyfiyyətinin nəzərəcarpacaq dərəcədə artımını və səs təmiz ötürülməsini təmin edən “HD-Voice” (High Definition Voice) xidmətinə təqdim edib.

Tanınmış politoloq, Rusiya Elmlər Akademiyasının İqtisadiyyat İnstitutunun elmi işçisi Aleksandr Karavayev "Caliber" analitik mərkəzinə müsahibəsində regionda yaranmış vəziyyətlə və proseslərin gələcək inkişafı ilə bağlı maraqlı məqamlara toxunub. Politoloqun müsahibəsini oxucularımıza təqdim edirik.

- Ermənistan cəmiyyətinə bu amillə bağlı ciddi narazılıq nəzərə alaraq, Türkiyə-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması imkanlarını necə qiymətləndirirsiniz?

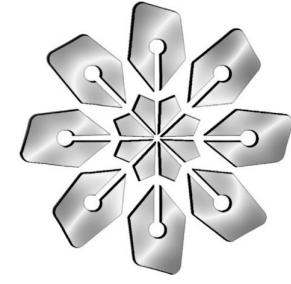
- Fikrimcə, Ermənistan-Türkiyə dialoqunun başlaması Qarabağ münaqişəsinin hərbi mərhələsi başa çatdıqdan sonra Türkiyə ilə Ermənistan arasında münasibətlərin inkişafı üçün yeganə mümkün istiqamətdir. İkitərəfli münasibətlər faktiki olaraq dibinə çatdığı üçün yalnız bir istiqamətdə irəliləmək olar. Ona görə də indi biz Moskvanın köməyi ilə bu birbaşa dialoqun başlanmasının şahidiyik.

Erməni cəmiyyətində Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşması ilə bağlı narazılığa gəlincə, burada, mənə, daha çox Türkiyənin qəbulu baxımından Yerevndəki atmosferdən deyil, kütlenin Ermənistan hökumətindən ümumi narazılığından ge-

fayətdir. Baxmayaraq ki, ölkələr bir o qədər də "soyuq müharibə" vəziyyətində deyil, silahlı münaqişə vəziyyətindədirlər, bu, onların ciddi ticarət dövrüyəsini saxlamasına mane olmur. Mən sizə başqa bir misal çəkəcəyəm. Bu gün Rusiya ilə Yaponiya arasında heç bir sülh müqaviləsi olmamasına baxmayaraq, ticarət dövrüyəsi mövcuddur. Deməli, belə misallar çoxdur. Düşünürəm ki, orta müddətli perspektivdə Türkiyə-Ermənistan dialoqu sürət qazanacaq və diplomatik münasibətlər yaxşılaşacaq. Təxminlərimə görə, təxminən 3 ildən sonra, bəlkə də, Ermənistanda və Türkiyədə iki ölkənin səfirlikləri açıla-

qeyd olunacaq yekun xətti müəyyən edəcək. Bunun təşkilatı baxımdan necə baş verəcəyini söyləmək çətinidir. Düşünürəm ki, bu, bütün sərhəd xətti boyunca deyil, tədricən hissə-hissə həyata keçəcək. Göründüyü kimi, bu proses ilk növbədə ciddi fikir ayrılıqlarının olmadığı, uzunmüddətli koordinasiya və hansısa ümumi anlaşmanın əldə olunmasını tələb edən məsələlərin olmadığı sahələri əhatə edəcək.

Başla düşmək lazımdır ki, hətta dinc şəraitdə belə, bir qayda olaraq, bu cür məsələlər illərlə həll olunur. İstənilən halda, Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin çətin

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

şılıqlı fəaliyyət institutlarının olması, qarşılıqlı ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təsdiqi vacibdir. Bu isə ilk növbədə mallar və vətəndaşlar üçün sərhəd və gömrük keçid məntəqələrinin olmasıdır. Buna görə də, sülh sazişinin imzalanması məsələsi bir sıra gələcək perspektivlərlə, naməlum nüanslarla bağlıdır. Vacibdir ki, iki ölkə arasınd a

yəsində kifayət qədər geniş ticarət aparılırdı. Ticarət Culfadakı dəmir yolu qovşağı vasitəsilə həyata keçirilirdi. Hazırda Astara-Reşt dəmir yolunun tikintisi hələ də davam edir və onun nə vaxt başa çatacağını proqnozlaşdırmaq hələ çətin-dir. Ona görə də Fars körfəzinin limanlarına çıxışa imkan yaradacaq Zəngəzur dəhlizinin açılması Rusiyada böyük maraq doğurur.

- Sabitlik və iqtisadi imkanlar baxımından Cənubi Qafqazın yaxın gələcəkdə gələcəyini necə görürsünüz?

- Mən Cənubi Qafqazın gələcəyini təxminən bu şəkildə görürəm. Mən nə vaxtsa Adlerdəki dəmir yolu stansiyasına gəlmək,

Karavayev: "Rusiyanın maraqları da Zəngəzur dəhlizinin açılmasını tələb edir"

dir. Mən deməzdim ki, Türkiyə ilə dialoqun başlanmasından birbaşa imtina var, əks halda ölkələr arasında qarşılıqlı ticarət dövrüyəsi, ilk növbədə, Türkiyə məhsullarının Ermənistana tədarükü hesabına çətin ki, 300 milyon dollardan çox olardı. Təbii ki, Türkiyə mallarına bir növ İrəvan sanksiyaları adlandırılan moratoriumun tətbiqi təsadüfi deyildi ki, bu da Türkiyənin Azərbaycanın tərəfində olduğu 2020-ci ildəki ikinci Qarabağ müharibəsində məğlubiyyətə İrəvanın reaksiyası idi.

Buna baxmayaraq, hətta bu moratorium da göstərdi ki, Türkiyə Ermənistan bazarında çoxdandır, o, öz məhsullarını, mallarını Ermənistanı ixrac edir, ermənilər Türkiyəyə tətilə gedirlər. Yəqin ki, bu vəziyyətin unikallığından danışmağa dəyməz, indiki Rusiya-Ukrayna münasibətlərini misal çəkmək ki-

caq.

- **Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin demarkasiyası və delimitasiyası prosesi necə gedəcək?**

- Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası prosesi Rusiya diplomatlarının və Rusiya Federasiyası Müdafiə Nazirliyinin yardımı ilə yaradılmış və ya təşkilatı mərhələdən keçən komissiya çərçivəsində baş tutacaq. Sərhəd rejiminin saxlanması ilə hansısa formada məşğul olan bütün idarələr (gömrük istisna olmaqla) ilk növbədə Xarici İşlər Nazirliyinin strukturları, hərbi idarələr və sərhəd xidmətləridir. Komissiyanın işində hər ölkədən bu 3 departament iştirak edəcək və bu, həm Azərbaycan, həm də Ermənistan tərəfdən artıq yerde

keçilən ərazilərdən keçən hissələri xəritədə xətlərin çəkilməsi ilə bağlı müzakirələrin ilkin mərhələsində ciddi insidentlərə və ya ciddi sürütmələrə səbəb olmamalıdır.

- **Sizcə, bu il Ermənistan Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalayacaqmı?**

- Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanması zərurəti o qədər də məcburi deyil. Yenə də Rusiya-Yaponiya münasibətlərinin bariz nümunəsi var. Ölkələrimiz arasında sülh sazişinin olmaması çox geniş spektrli ticarət-iqtisadi məsələlərin, Yaponiyanın Rusiyaya investisiyalarının müzakirəsinə mane olmur.

Rusiyada çoxları hətta bilmirlər ki, Cənubi Kuril adaları problemi ilə bağlı ölkələrimiz arasında sülh sazişi yoxdur. Sərhədlərin və qar-

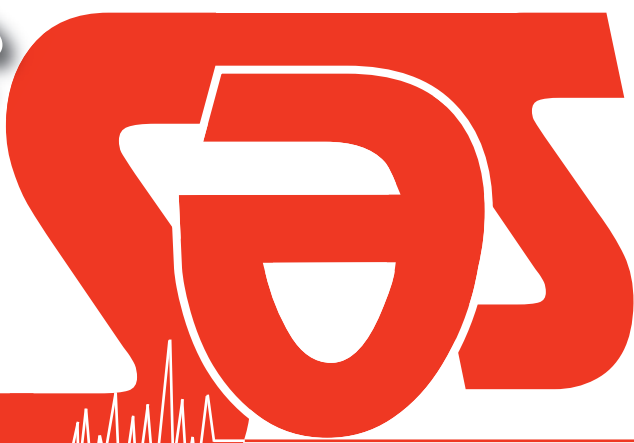
sistemli dialoqun başlanğıcı nəqliyyat dəhlizlərinin açılması, yüklərin tranziti, daha geniş formatlarda qarşılıqlı fəaliyyət üçün zəruri olan çərçivə sazişlərinin imzalanmasıdır.

- **Zəngəzur dəhlizi açılsa, Rusiya nə qazanacaq?**

- Burada Rusiyanın maraqları göz qabağındadır. Məsələ burasındadır ki, hazırda Rusiyanın Fars körfəzinin İrandakı limanlarına birbaşa çıxış imkanları yoxdur, o zaman ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Culfa şəhərində dəmir yolu qovşağı fəaliyyət göstərirdi. Bu, vaxtilə Sovet dəmir yolu şəbəkəsindən Culfa vasitəsilə İrana, oradan isə Fars körfəzinə yüklərin daşınmasına imkan verirdi. 1970-1980-ci illərdə Sovet dövrünün statistikasına görə, bu istiqamətdə ildə 5-10 milyon ton məhsul səviy-

qatara minmək və 20-ci əsrin əvvəllərində tikilən yol ilə getmək istərdim. Zaqafqaziya dəmir yolunun bu hissələri hələ 1901-1905-ci illərdə Oktyabr inqilabından əvvəl tikilmiş və Cənubi Qafqazın bütün əsas rayonlarını birləşdirmişdir. Düşünürəm ki, Adlerdə qatara minib bütün Abxaziyadan, Qaqradan, Suxumiden keçib Tbilisiyə çatmaq, sonra Ermənistan ərazisindən keçməklə Naxçıvana daxil olmaq, bu yolla Zəngəzur dəhlizi ilə Azərbaycan ərazisinə qədər irəliləmək və Bakıya gəlmək olardı. Fikrimcə, bu fürsət dünyanın hər yerindən gələn turistlər üçün ideal vizit kartı olardı, xüsusən ona görə ki, Qarabağ münaqişəsinin hətta hərbi yolla həlli Cənubi Qafqazda sülhün mümkün olduğunu göstərdi.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

"Liverpool"dan daha bir rekord!

"Liverpool" İngiltərə kubokunda yeni rekorda imza atıb. Qol.az "Op-ta"ya istinadən xəbər verir ki, komanda buna ötən gecə turnirin yarım-finalında "Arsenal"la matçda nail olub. "Mersisaydlılar" rəqibini 2:0 hesabı ilə məğlub edib.

Nəticədə "Liverpool" klub tarixində 13-cü dəfə İngiltərə kubokunun finalına vəsiqə qazanıb. Bu da turnir üçün rekorddur.

Qeyd edək ki, "Liverpool" daha əvvəl iş-tirak etdiyi 12 finalda 8 dəfə qalib gəib və 4 dəfə məğub olub.

Diqqətli olun: Bu qidalar infarkt riskini artırır!

Qidalar orqanizminizə çox təsir edir. Bəzi qidalar isə infarkt riskinin qarşısını alaraq sağlamlığımıza müsbət təsir edir. Bəzilərinin isə mənfi təsirləri var. Infarkt, ürəyə qan axımında yaranan problemlər belə təsirlərdəndir. Bu hadisə ciddi tibbi hadisə sayılır və həyatı risk altına salır. Bəs infarktı sürətləndirən qidalar hansılardır?-bu-yurun tanış olun:

Infarkta əsasən ürək xəstəlikləri səbəb olur. Koronar çatışmazlıq adlı bu xəstəlik zamanı damarlar tıxanır. Damarlar ilə xolesterola görə tıxanır. Xolesterol əslində orqanizmin fəaliyyəti üçün lazımdır. Amma miqdarının çox olması da ziyanlıdır. Qeyri-sağlam qida

qara ciyərdə xolesterolun artımına səbəb ola bilər.

Infarkt riskini azaltmaq üçün bu qidaları da menyunuzda azaldın:

- Ağ şokolad, dükanlarda satılan şirniyyatlar (peçenye, vafli, keks və s.), yağlı kremlə tortlar və s.;
- Xəmir yeməkləri;
- Sosis, hamburqer, basdırma və kabab kimi yağlı ətlər;
- Marqarin, palma yağı;
- Hind qozu, hind qozu kremi;
- Kremli süd, kremli pendir kimi yağlı süd məhsulları.

«SƏS» QƏZETİNƏ ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR AŞAĞIDAKI YAYIM ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
9. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

Həkimdən XƏBƏRDARLIQ: Bu halda uşaqlarda qızdırmanı salmaq olmaz!

“Uşaqlarda bədən istiliyi 38 °-dən yüksək deyilsə, hərəti endirmək tövsiyə edilmir”. Bu nu Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti Hüseyn Qabulov deyib. O qeyd edib ki, bununla belə, istisna hallar var. Məsələn, əgər uşağınız daha əvvəl qızdırma ilə bağlı qıcolma keçiribse, temperaturun bir qədər artması ilə özünü pis hiss edir və ya körpənin xroniki, anadangəlmə və ya qazanılmış xəstəliyi olduğu təqdirdə (ürək xəstəlikləri, sinir sistemi xəstəlikləri və s.). Belə hallarda həkimlə məsləhətləşərək, 38 dərəcəyə çatmasını gözləmədən dərhal uşağın temperaturunu normal dərəcəyə endir-

məyə çalışmaq lazımdır.

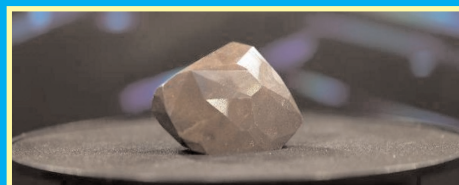
Ekspert bildirib ki, əgər uşağın hərəti 38 °-dən yuxarı qalxarsa, həkimə müraciət etməzdən əvvəl ona qızdırmasalıcı dərmanlar vermək tövsiyə olunur.

Qızdırmasalıcı bir dərman seçməzdən əvvəl həkimə müraciət etmək vacibdir. Onların hər biri müəyyən şərtlərdə daha təsirli olur. H.Qabulov sonda vurğulayıb ki, risk

grupunda olan uşaqlara (ürək çatışmazlığı, şəkərli diabet, immun sistemi çatışmazlığı, xroniki ağciyər xəstəliyi olan uşaqlar) qrip peyvəndi vurulması tövsiyə olunur.

Dünyaca məşhur Qara almaz hərraca çıxarılır

Dünyanın ən qiymətli daş-qaşlarından biri olan qara almaz hərraca çıxarılacaq. SIA əldə etdiyi məlumata istinadən xəbər verir ki, "Enigma" adlı almazın 5 milyon dollara satılması ehtimal olunur. Bildirilir ki, 555,55 karat ölçüsü olan, nadir tapılan və əsrarəngiz kimi qiymətləndirilən qara almaz "Enigma" Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Dubay şəhərindəki "Sot-heby's" hərrac evində sərgilənir.

Ginnesin Rekordlar Kitabına düşən Enigma-nın 5 milyon dollara alıcı tapacağı gözlənilir. Ehtimal olunur ki, almaz 2 milyard 600 milyon il əvvəl bir meteorit və ya asteroidin yerə düşməsi nəticəsində əmələ gəlib. Enigma, Dubaydan sonra ABŞ-ın Los-Anceles və İngiltərənin paytaxtı Londonda sərgilənəcək. Fevralın 3-də isə 7 gün davam edəcək onlayn auksionda satılacaq. Almazın satışında kriptovalyuta qəbul ediləcək.

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-ci il
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 4600